Mircea Pora
Destinul lui Popescu

Stăteam în fotolii legănătoare, adânci ca nişte golfuri, cu picioarele din faţă în forma unor labe de leu, într-un anume fel mobile de epocă, ce fuseseră, probabil, recondiţionate în urmă cu vreo zece ani. Mă obseda ideea, într-un registru al gratuităţii, că cei care schimbaseră arcurile „somptuoaselor scaune", înlocuind şi vechea piele cu o catifea calm-albastră fuseseră fie nemţi, fie nişte cehi seci, economi la vorbă, fii ai pădurilor Boemiei. Mă mai gândeam, printr-o tracasare obositoare a memoriei, că, foarte mic fiind, uneam fotoliile între ele, pentru a obţine astfel, prin mijlocul camerei noastre celei mari, trenuri aberante, al căror singur pasager pe itinerare ceţoase eram doar eu. Drept în faţa mea, neclintit ca o cruce înfiptă în beton, se afla un tablou înfăţişând un adolescent ce trăise parcă pe timpul lui Nero. Aveam înainte, doar la câţiva metri, ceea ce eu resimţeam a fi o aşa-numită „fizionomie veche", proprie numai „zorilor istoriei". Ea dădea întregii încăperi o notă aparte de viaţi, s-ar fi putut spune, ce se chinuia să pâlpâie din adâncul unor mari întunecimi. Lângă tabloul cu „figura veche", emanând, în ciuda unei linişti de prim nivel, un soi de agresivitate, se afla un „ulei", de dimensiuni mai degrabă mici, înfăţişând un palmier în mijlocul unor pustietăţi. Privindu-l şi privindu-l, la un anumit moment parcă te îmbia să vii măcar o clipă sub umbrelă lui ciuruită de călduri. Să stai acolo şi să mori de sete sau să asculţi la nesfârşit murmurul deşertului. Camera în care ne găseam lăsa impresia că în ea nu trăiseră oameni, ci ci fusese cândva un spaţiu mu/cal unde uitarea şi timpul erodaseră busturi, goblenuri, statui. Aparţinea, ca şi celelalte încăperi, unei case, ce cu mişcări milimetrice, dar permanente se dăduse la o parte din calea şuvoiului aprig al vieţii. Pereţii, în pofida unei zugrăveli deschise, aduceau cu obrajii palizi ai unui bolnav. În mijloc, fixată parcă pentru veşnicie, se afla masa, în jurul căreia, la rigoare, se puteau aşeza douăsprezece persoane.

Cifra o percepeam exact, dar cu ochii-i vedeam pe comeseni, mai mulţi, mai puţini, legănându-se pe fondul unor mari suluri de ceaţă. Sub picioarele mesei stătea îngheţat un covor. Desene în culori stinse, spaţii goale, o alternanţă de zăpezi şi firave raze solare. Într-un colţ al încăperii agoniza o teracotă acum rece ca şi colţurile unui sicriu. Într-o zonă opusă teracotei se afla un mic sector muzical, tăcut, acoperit de „muşchi"... o pianină ca o pisică jigărită, un flaut pe jumătate protejat de un fular şi o vioară care prin corzile ei împroşca parcă sânge pe pereţi. Dacă sfârşitul ţi-ar G sunat aici, ideal era să-ţi laşi capul deja greoi şi rece pe clapele debilului clavir... Prin perdelele subţiri ale ferestrelor aerul de afară dobândea o nuanţă vag întunecată, în plutirea lui prin spaţiul camerei. O insulă luminoasă îşi schimba mereu contururile în

dreptul oglinzii ce, în izolarea ei, părea o aripă desprinsă din trupul unei păsări mari...

Stăteam în fotoliul recondiţionat, ca o fiinţă captivă, dependentă... Puteam şi să nu vin în localitate, să refuz invitaţia ce mi se făcuse pe un ton politicos, dar şi alarmat, la telefon. 1 faptul că mă găseam acolo dovedea indubitabil că voiam să mă eliberez de o situaţie la originea căreia nu stătea vreun gest de-al meu. La nici trei metri distanţă se afla fiinţa care de-abia aştepta să vorbesc, să dau cât mai multe detalii despre ceea ce s-ar fi putut afirma că devenise deja un „caz"... Respira greu, aproape dispneic. Am luat în calcul masivitatea corporală, dar şi emoţiile legate de posibilele mele dezvăluiri. Era bine trecută de cincizeci de ani, cu trăsături marcat orientale. Îţi şi stătea pe buze întrebarea... „sunteţi născută la Palmyra, la Beirut sau chiar mai departe, prin ţinuturile noroase ale răsăritului?"... Pe faţa-i prelungă, obosită în adâncuri, pluteau un soi de umbre, resturi poate ale unei nopţi din care nu mai apucase să iasă. La fiecare mişcare a capului i se balansau cerceii în care erau încrustate pietre albastre de turcoaz. Bărbia rotundă şi albicioasă, ce părea că a unui fost copil nesănătos, beneficia de protecţia unui strat subţire de grăsime. În jurul gâtului, ce lăsa impresia unui butuc umplut pe dinăuntru cu vată, aproape că flutură o eşarfă de mătase făcută parcă să absoarbă orice

- 10-

Umezeală a acelei zone. Fruntea înaltă, supusă unor preparaţii cosmetice, avea o piele întinsă, fără riduri. Ceea ce-i dădea doamnei un aer oarecum greoi de matroană era şi rochia masivi, cu puţine cute, dintr-o stofă de culoare vişinie cei cobora mult sub nivelul genunchilor. În picioare purta cizmuliţe fine din piele neagră, ce, probabil, acum nu mai erau la modă, dar care contribuiau substanţial la întregirea prestanţei. Nimic din aceste „detalii" nu producea repulsie, dar o împingeau pe amfitrioană dincolo de teritoriile pasiunii, mai exact, într-un început de pustietate senzuală. Privită de aproape, prin ţinuta ei oarecum statuari, doamna Coralină Popescu îţi inspira şi puţini teamă, dar mai ales o prudenţă în angajarea unui dialog. Simţeai instinctiv că rostirea de neadevăruri nu era o soluţie în discuţiile cu ea.

„— La excursia al cărei ghid aţi fost a participat şi soţul meu, Daniele Popescu, pe care în cele 10-12 zile de drum nu cred și nu-1 fi remarcat"... înainte de a răspunde la întrebare, am avut o ezitare, cauzaţi de privirea intensă, nu răutăcioasă, dar extrem de curioasă, pe care stăpâna casei o aţintise asupra mea. În puţine secunde revedeam porţiuni de trasee, chipuri de oameni, popasuri aglomerate aducând a lagăre de concentrare... Am replicat: „în autocarul italian erau în total cam patruzeci de turişti, dar pe domnul Daniele Popescu cum să nu-1 fi remarcat.. Stătea chiar în spatele şoferilor, părând a fi unul dintre oamenii retraşi ai grupului. N-aş putea spune la ce se gândea când ceilalţi companioni mai spuneau glume sau se extazia» la

vederea unor peisaje. Pe câte mi-am dat seama, îl preocupau nişte lucruri personale, închise în sipete secrete. Aş fi vrut și continui cu observaţiile mele în legătură cu turiştii şi implicit cu Daniele Popescu, dar doamna Coralină mi-a făcut un semn cu mâna că pentru moment era bine, era îndeajuns. Avea o Biţi relaxaţi, aş putea spune chiar uşor visătoare, dovadă ci pentru un anume timp se îndepărtase de «subiectul» ce mi adusese pani aici". O tânără domnişoară despre care nu aveam nicio informaţie, îmbrăcaţi nici modest, dar nici ostentativ, altfel zis de un modernism temperat, intri feri a

- 11-

Salută în încăpere şi trase de o parte perdelele de la cea mai mare dintre ferestre. Apoi, în timp ce fata se îndepărta, amfitrioana casei, răsucindu-se puţin în fotoliu, îmi spuse doar atât: „Priveşte în afară pe geam"... Minute în şir o apă fără margini, un hău mişcător părea că se apropie şi se îndepărtează de mine. La ţărm, valuri când mărunte, când neobişnuit de mari, sfârşeau cu un zgomot surd în nisip. În legănarea lui, cu reflexe negre, acel ochi imens părea să cuprindă totul... nori, păsări, arbori, case, spaţii de umbră, linia ţărmului până la mari depărtări. Trăiam o senzaţie stranie în cadrele largi ale acelui geam. Nu mă temeam, în imediat, de nimic, dar totuşi mă gândeam că la un anume moment apa aceea fără sfârşit, cu un abia auzit clocot lăuntric, ar putea năvăli peste mine. Tot felul de posibilităţi rele îmi împânziseră mintea, panica începuse ca o lamă să-mi facă nuci sângerări, când tânăra ce nu cu mult timp înainte deschisese fereastra îmi şopti la ureche: „Sunteţi de mult singură în încăpere, doamna vă aşteaptă la poartă pentru a face împreună o scurtă plimbare". Totdeauna se începe cu micile dimensiuni ce nu prezintă riscuri, nu solicită nervii, fiind, în esenţă, relaxări de care e din când în când nevoie. Ne îndepărtam cu paşi mărunţi de casă din care tocmai ieşisem. Un soare de toamnă potrivit parcă pentru atmosferă sanatoriilor îşi strecura razele printre frunzele uşor îngălbenite ale copacilor. Mergeam pe o alee ce părea anume făcută pentru plimbări singuratice. Îmi venea să şi râd gândindu-mă că poate, izolându-se aici, mulţi poeţi ai locului îşi compuseseră poemele. Marca părea acum foarte aproape, o dungă albastră la linia unui orizont ce-l puteai atinge cu mâna. Mă şterg tot mai des la ochi şi am motive s-o fac Blocurile oraşului îmi dau prilej de neliniște, de uimire. La începutul plimbării le aveam pe toate în spate, grupate oarecum pe generaţii, pe criterii estetice, cele mici, cenuşii, mai aproape, așa-zisele turnuri ceva mai departe, dar de la o vreme începuse o translaţie a lor, astfel încât toate, de-a valma, alunecau acum pe lângă noi, de parcă n-ar fi fost construite pe fundaţii solide, imobile, ci pe straturi de gheaţă.

«12-

„— S-a pregătit mult pentru această plecare, te rog să mă crezi... Era atât de meticulos în toate. Cu o lună înainte de termenul de stan s-a dus pe la prietenii şi rudele la care ţinea. Îmi telefona de peste tot şi-mi spunea că ceea

ce făcuse el în agendele lui să fac negreşit şi eu în aşa-numitul „Caiet de evidenţe" ce-l aveam acasă, adică să bifez numele celor pe care îi văzuse. Pe urmă, studiul pe hărţi al traseului. Torni în amănunţime... relief, autostrăzi, căi ferate, distanţe între oraşele mari şi mici. Cu riscul, domnişoară, de-a vă plictisi, vă mai spun, ca un fel de mărturie în faţa unei instanţe, că de nu ştiu câte ori şi-a pregătit bagajele de drum... Parcă-l aud... „sacoşa aceasta, da, cămăşile albe, nu, mai multe tricouri, costumul uşor pentru seară, atâtea şi atâtea perechi de ciorapi"... şi când totul părea gata o lua iarăşi de la început. Şi un lucru curios, nemaiîntâlnit la el până atunci... stătea mult în genunchi, fata mea, dar nu numai ziua, ci şi noaptea. Lăsa atunci impresia că forţează intrarea în spaţii inaccesibile celor mai mulţi dintre noi. O dată sau de două ori îi văzusem în jurul capului un fel de aură ca la îngeri. Ceva tremurător ce -ţi ca-a şi o anume spaimă. L-am strigăt atunci, Daniele, Doamne, ce-i cu tine, dar la apelurile mele a rămas neclintit ca o piatră"...

Aleea se terminase de mult, dar Coralină Popescu ghicindu-mi parcă gândurile de întoarcere, îmi sugera printrun gest că ne vom continua plimbarea. Câtă forţă la o femeie relativ masivi şi trecută chiar şi de a doua tinereţe. În afara vechilor repere - marea, blocurile - apăruseră acum altele noi. Pc partea dreaptă, în sensul nostru de înaintare, o suprafaţă marc plină de statul O istorie pe moarte cu aripile încă sângerânde. Aproape toate aveau dimensiuni neobişnuite, de două-trei ori cât un stat de om, făcute, probabil, şi cu anumite ocazii omagiale, dar şi pentru simpla relaxare a artiştilor. Un aer de seninătate, de ieşire din contingent, plutea peste tot acest areal. Deşi erau Ifparatr de suprafeţe mari de ierburi, monumentele îmi păreau copleşite de singurătate. Animale mici, pisici, iepuri, vulpi, apăreau, dispăreau din preajma unor molozuri de pământ. Lăsând-o puţin în spate pe doamna Popescu, am pătruns mai

- 13-

Adânc în interiorul parcului. De la primii metri am observat un bulgăre de ceaţă zburând, izbindu-sc de capetele monumentelor. „Se joacă statuile, mi am zis, sub pustietatea cerului, pe această întindere uitată de pământ... ia să mai vedem...!" Şi surpriza a venit, căci la nici trei metri înaintea mea a apărut o găină enormă din coada căreia ieşeau jeturi de scântei. Parcă o stăpână a locului, o „eminenţă" căreia nu-i plăcea să-i fie tulburată liniştea. Unul dintre ochi, cel drept, ai fi zis că este al doamnei Popescu. M-am retras din faţa acestei „surprize", sprijinindu-mă ba de o marmoră modelată, ba de un granit sculptat. Mi se clătinase puţin şi echilibrul psihic, căci aveam impresia că toată pădurea aceea de morţi duri, indestructibili se cam uită la mine. Şi-apoi mai era şi un început de amurg, ce luase forma unor aripi din care se cernea ceva foarte fin, de felul cenuşii.

Mă aflam din nou în siguranţă alături de Coralină Popescu. Nu eram

niciuna cu deosebire obosite, astfel că am continuat să mergem înainte...

Ultima noapte ce i-a precedat plecarea n-am dormit-o nici unul, nici altul şi, cu toate că ceasurile au fost multe, am vorbit puţin. Ştiu, totuşi, că mi-a spus de mai multe ori: „După plecarea mea, care e un divertisment, o distracţie, o luptă cu depanările, ai să simţi cum te va lovi mai tare vântul. Dar rău nu-ţi va fi şi, până la urmă, omul se poate obişnui aproape cu orice"... Fu l-am ascultat şi l-am întrebat la rândul meu: „Ţi-ai luat aparatul de ras. Daniele, căci la drum, din cauza oboselii, barba îţi va creşte mai mult! Draga mea ghidă, cum s-a mistuit şi noaptea aceea... marea cred că ne venise sub ferestre, paturile prin beznă se vedeau albe, cu străluciri de zăpadă polară, tot ce era vechi prin camere se furişase prin cotloane pentru a nu ne indispune... Şi-acum, fără teamă, priveşte spre stânga şi să nu uiţi, voi fi mereu aici, lângă tine"... Cu adevărat e lângă mine, dar eu mă aflu puţin deasupra pământului, sau cum s-o fi numind scoarţa aceasta tare pe care până acum o clipă am păşit. Mă răsucesc chinuitor spre stânga sau, poate, spre o altă direcţie greu de definit. Îmi ies din gură cuvinte, un moment

- 14-

Sunt grele, plumb adevărat, pe urmă devin uşoare, căci nu mai au niciun conţinut. Senzaţii fierbinţi, erotice, dar şi de un alt fel, aleargau pe spatele meu. Apoi, brusc, o răsturnare de situaţii. Rostesc vocabula „templu" şi văd precis, în stânga, capiteluri, coloane, trepte, săli de jenfe, focuri. Ca un început de alt capitol, o funie lungă coboară din înalturi. Pe ea alunecă de dincolo de nori, dinspre pământ, cranii, frunţi trecute prin straturi de nopţi încrâncenate... „Mergi înainte", aud un glas ce-mi pare cunoscut., „ţi-am promis, doar"... şi iată că merg printr un fel de moarte albastră, pe lângă resturile unor păduri pline de pietre mari, tăioase. Văd clar capul unei femei pe deasupra unui lac, ochii ei din care se scurg lacrimi de nisip. Pe urmă, luna fierbând într-un ceaun şi, în sfârşit, un cartier unde sunt uşor de înregistrat semnele unei sfârşeli generale. Îmi spune acum doamna Popescu: „1. Asă-tc la pământ imediat, cum voi face şi eu, trebuie să fim prudenţi cu ce va urmă"... Totul a debutat cu o durere, imaginaţi-vă, o mic de dinţi răsuciţi într-o singură alveolă, resimţită de firele de iarbă, de colţurile stelelor ce începeau să se arate, de crengile arborilor, de microorganismele din aer, de fiinţele umane văzute, nevăzute. O agitaţie stranie, o nelinişte cuprindea spaţii tot mai mari. Nanul» în vastitatea ei, părea strâmtă, neîncăpătoare pentru ce se pregătea... „Ceva o să se întâmple"... am încercat să-i spun Coralinei Popescu. Ea mi-a făcut doar un semn să tac şi să privesc în sus... Sunt atât de lucidă, parcă aş fi o făptură de gheaţă, nici nu credeam să am asemenea resurse în mine. A ieşit, probabil, în luptă cel mai adânc strat de rezistenţă pe care fiinţa mea îl are. Nu mie frică de nimic, lovituri, sângerări, muşcături năprasnice de neevitat Parcă aş transmite la radio o înmormântare ce şi-a propus să ajungă la ţintă în trei sau patru ani. Vin

pe sus şi tot vin. Nu sunt păsări şi nici avioane, nimic din ceea ce noi ştim că îndeobşte zboară. Un miros de igrasie, de bucătărie, de cămări, de farfurii cu resturi de mâncare devenea tot mai intens. Aici cădea din înalturi o tocană, ceva mai încolo o mămăligă, un bulgăre de brânză, o aripă, un spate depui, o strachină de supă cu fasole. Dar în afară de mâncăruri

- 15-

Aterizau peste tot şi „piese" dintre cele mai felurite: lenjerie de damă, de oraş dar şi rurală, cizme, bocanci de militari, şurubelniţe, camere de biciclete, culegeri de texte, probleme de bacalaureat, ochelari de soare, de vedere, tranzistori, televizoare, hărţi şcolare, topografice, sertare pline cu nimicuri. Of, Doamne, pur şi simplu peste noi, pe deasupra capetelor noastre, fâlfâind din nişte aripi negre, speciale, foarte mari, treceau blocurile cele mici, dar şi cele mari, „Turnurile" pe care le lăsasem cu un oarecare timp în urmă. Sub forma unor stoluri erau grupate sub cer cartiere, cvartale, microraioane cum ştiu că se spunea prin documente... Mă aflam alături de Coralină Popescu, mai mult ca sigur, la extremitatea nordică a oraşului parţial decapitat. Nu ne era nici frig, nici teamă, aerul era liniştit, parcă prins între mii de oglinzi, amurgul dobândind consistenţă, semn că întunericul se apropia. Îi spusesem de mai multe ori cum decursese călătoria, probabil, în una dintre cele mai frumoase ţări de pe planetă. Am început să i-o repovestesc şi acum... „La Roma s-a vizitat Colosseumul, Vaticanul, partea antică a oraşului, s-a coborât în catacombe cu aşa-zişii ghizi „catacombari", s-au aruncat bani în Fontana di Trevi. La Florenţa, fotografii prin piaţa Signoriei, o „goană" prin galeriile Pita, Ufizzi, contemplare îndelungă a basilicilor Santa Crocc, Santa Măria degli Angeli. La plecare toată lumea în formă, niciun comportament ciudat la cineva. Ţin minte că don Daniele, încărcat de aparaturii foto-film, chiar mi-a spus: „Mă gândesc mult la soţia mea, la lucrurile ce le-aş mai avea de rezolvat acasă"... Dc la Florenţa ne-am îndreptat spre Milano. Domul, unic în felul lui, palatul Forza-Visconti, pasajul strălucitor de oglinzi Vittorio-Emmanuele. Nici aici probleme cu companionii de drum. A urmat, cu popasuri de câteva ore, trecerea în revistă, cu ochi rapid, a unor oraşe mai mici: Pisa, Verona, Padua, Montecassino. Şi, în sfârşit, Veneţia. Aici doamna Popescu oftează: „Mai spune-mi o dată ce ştii, cum a fost cu Oraşul Lagunelor"... M-am apropiat de Coralină al cărei chip, în mod ciudat, se schimbase puţin. Ochii-i deveniseră parcă mai mari, pielea feţei i se ondula sub încordarea unor

- 16-

Muşchi invizibili Câteva cute adânci îi apărură pe frunte. Privind-o meticulos, atent, aveai senzaţia că cineva-i aşază pe faţă o mască a chinului, a îngrijorării. Vântul ce se stârnise din senin aluneca peste păru-i bogat, vălurindu~l uşor. „Am ajuns, continui, la Veneţia dimineaţa, în jur de ora opt. Marea era liniştită, cheiurile aproape pustii. Furnicescu, Podogeanu, Caricaş,

doamnele Potcoavă, Viţelaru, Pulpca, Găvănescu erau deja cu aparatele foto, de filmat, pregătite. Madam Chiţ chiar a exclamat: «Vom păşi pe urmele de altădată ale dogilor»... 11 văd, fireşte, în grup şi pe don Daniele, tăcut, în mână parcă c-u eşarfiL Le spun tuturor, vom vedea «casta şi asta», pe urmă fiecare e liber până la orele 14, când în faţa braseriei «Monteverd» ne vom revedea. Mai adaug „atenţie la buzunare", după care, eu, Furnicescu, cu Golopenţia-n frunte, în ritm alert, pornim. În ceasurile ce-au urmat, nimic neobişnuit Asiatici mărunţi filmând peste tot, asalt pe chioşcurile cu răcoritoare, îngheţate, albume, vederi, piaţa SanMarco, Palatul Dogilor, canalele, Puntea Suspinelor, podurile, gondolele, erudiţia lui Furnicescu, trecutul amestecat cu prezentul, totul învăluit de un vânt născut din albastrul calm, îndepărtat al mirii. Între orele 11-14, asta pot s-o spun cu siguranţă, fiecare din grup a fost liber să facă ce dorea, Veneţia fiind a tui, ca o iubită, ca o proprietate, ca un obiect de care e posibil să nu te mai desparţi niciodată*'... „Şi la ora 14, la ceasul reîntâlnirii?"... „Simplu, doamnă, după două-trei inventarieri, toţi am constatat ci soţul dumneavoastră, don Daniele, era singurul câte lipsea"... „L-aţi aşteptat, aţi încercat să-l găsiţi?"... „L-am aşteptat, fireşte, mai tensionaţi acum, l-am strigăt puternic, marinireşte, pe nume, grupuri mici, conduse de Furnicescu, Caricaş, un domn Volodea, au pornit în căutări, eforturi zadarnice de trei ore"... „Şi?"... „înainte de coborârea serii, lăsând şi autorităţilor însemnele lui, nelinişţiţi, apăsaţi sufleteşte, cu un om la efectiv în minus, am pornit mai departe"... „Şi Daniele nici până astăzi reîntors, Doamne, ce s-o fi petrecut cu el?"... Se făcuse de mult noapte şi glasul doamnei popescu, tot mai agonic, tulbura cu tânguieli pacea ce se

- 17-

Lăsase... La un moment dat, intervalul de timp e greu de stabilit, de undeva de aproape tună o voce... „Ce s-o fi întâmplat cu el?"... „Nu încercaţi să mă vedeţi şi ceva, ceva o să vă spun". „Stimata soţie, onorabilă domnişoară ghid, don Daniele, cu tot aspectul lui comun, nu era tocmai făcut pentru lumea aceasta. Stridenţă, uniformitate, automatisme exasperante, mulţimi (ara căpătâi, celebrităţi ieftine, goana neostenită după bani, plăceri primitive, animalice. Un tăvălug, în fond, care nimiceşte, nivelează totul. Dar nu vreau cu vorbele mele să merg pe un drum mult prea bătătorit. O dorinţă de singurătate, de cufundare în alte straturi de timp, îi cuprinsescră lui don Daniele sufletul. Stimate doamne, există două Veneţii... Una a contemporaneităţii, cu băştinaşi, turişti zgomotoşi şi neinteresanţi, cu reguli de circulaţie, hoteluri de de cinci stele, terase, proxeneţi, traficanţi, maşini şi «maşini de maşini», poliţişti, reclame luminoase şi o alta pe care nimeni propriu-zis n-o vede, ci doar câţiva aleşi o simt. Veneţia populară şi modernă «funcţionează» cu toate luminile aprinse din martie până în octombrie, când sezonul turistic îngălbeneşte, cade, cealaltă începând să existe din noiembrie

până în februarie, când pustiul s-aşterne pe străzi. Din «ascunzişurile» lor, în cel deal doilea interval de timp amintit, «adevăraţii veneţieni» ies să vadă lumina... Alunecă pe apele marilor canale, salută cu plecăciuni pe înalţii prelaţi, palizi, cmaciaţi, cu ochi ce par a fi de calcar, pe dogii mirosind a pietre funerare, ce asemeni unor stafii străbat Piaţa San-Marco. Pe urmă se uită spre mare, spre orizonturi, să vadă ce s-arată dinspre îndepărtatul Bizanţ sau şi mai îndepărtatul Orient Uneori, prin sălile anumitor palate, vizibile doar până la vânturile calde ale primăverii, încrucişează spade, beau sânge din cupe, din cranii, în faţa unor focuri depun jurăminte, pândesc umbre ce intră şi ies din ziduri, lăsându-se, pentru alternanţă, pentru schimbarea registrelor, nopţi de-a rândul, când nicio moleculă de apă nu mişcă, pradă unor inimaginabile voluptăţi... «Adevăraţii vencţieni» iubesc insă şi lumea concretă, vizibilă, savorile ei gustându-le «cu pipeta» în timpul unor secrete întâlniri. Stimată doamnă

- 18-

Coralină, vă pot spune doar că soţul dumneavoastră, de atunci, de când a dispărut, dintre veselii turişti, conduşi de domnişoara ghid, cu voia, dar şi fără voia lui, a devenit un «adevărat venepan»... Şi încă ceva... v-a iubit mult, dar la dumneavoastră acasă, la soţia lui, nu va mai reveni niciodată"...

Se luminase de ziuă şi nu era frig. Ne răsunau în urechi atât de clar cele spuse despre don Daniele. Vedeam acum, în semi-deşertul în care ne aflam, şi cine rostise acele teribile, nemaipomenite cuvinte, de fapt, îl zăream doar din spate. O creatură foarte înaltă, probabil şi deosebit de puternică, ce se îndepărta de noi, spre direcţia în care, cu un anume timp înainte, *i* buraseră şi blocurile. Gata, povestea cu don Daniele se terminase. Trebuia într-un anume fel să pun capăt minutelor moarte ce „dansau" în jurul nostru pe câmpul întins şi pustiu: „Doamnă Coralină, la revedere, îmi pare rău de tot ce-am aflat, vom mai ţine legătura"... şi-am luat-o la picior în direcţia contrară celei în care plecase omul, arătarea aceea... Simţeam că mă cheamă la noi ghidări alţi Furniceşti, alţi Caricaşi, alte şi alte doamne Bâca, Pulpca, Găvănescu. După un anume timp mersesem, poate, vreo câţiva kilometri; de sus, un helicopter aterizează înaintea mea. Pilotul zice: „Domnişoară ghid, sunteţi aşteptată de un grup pentru un nou tur al Italiei, urcaţi, trebuie să ne grăbim"... „Cu plăcere, răspund, dar înainte de-a ne îndrepta spre autocarul cu pricina, aş vrea să ne întoarcem, doar pentru câteva clipe, cu doi-trei kilometri înapoi*'... De sus, mai exact de la trei-patru sute de metri, am mai văzut-o o dată pe doamna Popetcn. Era îmbrăcată acum în negru şi în patru labe se târa spre casă el.. „Pare speriată, neputincioasă, femeia aceea", mi-a zis pilotul luând înălţime... N-am mai răspuns nimic, dar pentru câteva secunde am simţit în gât un fel de ghem, fierbinte, înăbuşitor...

- 19-

Ultimul interviu..

Domnule P., ştim din surse autorizate că, din nefericire, atât pentru dumneavoastră cât şi pentru Spiritualitatea spaţiului nostru, fund auns de câteva maladii incurabile, nu mai aveţi prea mult de trăit. Cine nu e la curent cu faptul că viaţa dumneavoastră a fost una deosebită, am putea zice, fără exagerare, chiar extraordinară. Aţi trecut prin mari încercări fizice şi sufleteşti; într-un context istoric, contradictoriu, straniu, aţi îndeplinit o mulţime de funcţii. Înainte de-a trece în eternitate, pentru satisfacerea curiozităţii multora, dar şi pentru a lăsa posterităţii o pagină existenţială, credem noi unică, cu forţele ce încă v-au rămas, v-am ruga să nc răspundeţi la un număr, desigur nu prea mare, de întrebări...

— O voi face cu plăcere, chiar în această cămăruţă în care ne aflăm, nu înainte însă de-a vă ruga să mai puneţi pe mine încă o pătură, specific, de lână, căci în câteva minute, de la genunchi în jos, picioarele parcă mi s-au trans formar în două sloiuri de gheaţă.

— Vorbiţi-ne, vă rugăm, despre câteva dintre „căderile" dumneavoastră...

— Aceste minusuri văd că vă interesează, aceste spaţii, le-aş putea numi „negre", din viaţa mea... Ei bine, prima mare prăbuşire fizică a fost din vârful unui nuc, pe la vârsta de patru ani şi ceva. Copacul nu se afla nici în curtea, nici în grădina cuiva, ci era singura „piesă" ce mai rămăsese dintr-o livadă pustiita mereu de furtuni. Mă aflam în vârful pomului şi nu s-ar fi întâmplat probabil nimic, dacă nişte păsări, necunoscute în zonă, n-ar fi început să se rotească în jurul capului meu. Un timp am rezistat agresiunii, pe urmă, pe la primele semne ale serii, am început să văd pe cer nori foarte grei. Ei s-au transformat curând în adevăraţi saci ce-mi împovărau umerii. Pe măsură cc-i suportam, nucul devenea tot mai înalt, singurătatea locului tot mai întinsă, mai fără maluri. Prăbuşirea

- 20-

Printre crengi s-a ftcut lent, mă însoţeau mereu suprafeţele unor covoare roşii, uşor catifelate. Jos am stat, cred. Ceasuri lungi, căci luna, în mai multe rânduri, a apărut pe cer. Întruna din dimineţi am văzut ceva neprevăzut, spectaculos. Pasările, după ce scoseseră nucul din pământ, pe aripi, pe spinări, îl duceau cu ele ca pe un sicriu. Mi-am spus atunci că din pustietatea asta trebuie să plec. Pierdusem sânge, erau şi fracturi la mijloc, şi un vuiet surd în cap. Am găsit cu greu cărarea spre casă. Buruieni crescuseră prin locuri altădată curate. Se făcuseră şi încercări de a se construi şosele, linii ferate, hcleşteie. Pe alocuri fumegau, probabil, urmele unui război. Lipsa mea îndelungaţi îmi lovise familia din plin. Părinţii, fraţii, se transformaseră cu toţii în instrumente muzicale. O pianină, o viola da gamba, o harfă cu o coardă uşor mai întinsă decât celelalte, un acordeon cu un surplus de bemoli şi diezi. O adevărată bijuterie peisajul, şi culmea, neacoperit de praf... O a doua cădere

am avut-o mulţi ani mai târziu, ministru de externe fiind. Închipuiţi-vă un bărbat înalt, îmbibat de cultură greco-bizanrini, sensibil muzical, discret afemeiat. Un cunoscător mai ales al oraşelor mici, unde istoria scăldase multe case în sânge. Un amator de plimbări prin parcurile cc nu, arareori, stau îngenuncheate în faţa propriilor umbre. Probabil nu încheiasem favorabil nişte tratate, căci brusc, fără niciun preaviz, fără reproşuri anterioare, am fost urcat într-un avion şi, după ore lungi de zbor, depus pe o insulă, mai mult ca sigur din mijlocul unui ocean» O zi sau două, valuri cu creste de sare mi -au căzut pe umeri, pe spate. Paşi făcuţi în stânga, în dreapta, urmărit mereu de ochiul verde al oceanului Un adăpost când sub pietre, când prin urmele lăsate pe nisip pesemne de şerpi, de broaşte ţestoase. Mi chinuiau în soarele amiezii amintirile birourilor ce le avusesem la minister. Aerul condiţionat, telefoanele» tot felul de calculatoare, bidoanele de cafea băute cu vizitatorii, secretarele. Pe urmă, din nou, nopţile zguduite de valurile cc veneau din larg... În ciuda decorului paradiziac din jur, treptat, un soi de deznădejde punea stăpânire pe mine. Gimnastici, urcatul prin copaci pentru menţinerea sprintenelii, cânt a tul în voie pe cărări, începusem să le las deoparte. Nu maj dialogam nici cu pietrele, nici cu fluturii ce zburau pretutindeni despre faptul că până nu de mult, în ţara mea, singura ţara din lume ce încă se leagănă pe plute, fusesem ministru de externe, încetasem să mai desenez pe nisip contururile unor femei ce le iubisem. Vedeam, în schimb, foarte des de la o vreme, dimineaţa, dar mai cu seamă seara, o arătare ce clănţănea din toate încheieturile. Nu-mi spunea nimic, dar parcă lipea de mine toate văile negre, toate colţurile întunecate ce existau pe lume. Într-un miez de noapte m-am simţit de ca foarte aproape. Un suflu, un vânt, o atingere tăioasă. Poate visăm, poate eram treaz, simţeam sub mine nisipul cald proteguitor, dar şi nişte ace înfipte peste tot în corp, pe unde toată seva dispărea treptat din mine. Plecarea din insulă nu prea ştiu cum s-a făcut. Vreme îndelungată, într-o plutire, poate într-un zbor, am fost aproape de ape, căci auzeam şi tot auzeam murmurul adâncurilor. Voci, foşnete de alge, descompuneri imperceptibile a cine ştie căror lumi. Când mi-am revenit în puteri, nu mai eram nici copilul-minune de altădată, nici fostul ministru de externe, ci pur şi simplu un impiegat, într-o staţie mică, doar cu două linii...

— Domnule P., cu riscul de-a vă zori puţin, ştim că asta vă dăunează sănătăţii, spuneţi-ne câteva lucruri despre această nouă demnitate a dumneavoastră...

— Datorez multe acelei gări, care după atâta amar de vreme pare a fi mai mult un fum, un început de povestire, umbra unui parc, decât o clădire făcută din cărămizi, bârne, piloni, ţigle, burlane. Autorităţile când au aflat că într-un anume fel voi fi personajul principal al staţiei, m i a u trimis, pe întrecute, pateuri, fripturi de gâscă, salam de vară, ciuperci cu grijă selectate, sticle de vin, lăzi de bere, coniac. Mi-au făcut şi legătura, printr-un soi de cablu,

cu o altă gară, pesemne învecinată, sau cu altceva, poate un teatru, unde un individ, ceasuri întregi, cânta la acordeon despre stepă, taiga, piscuri pleşuve, sate obscure. Păreau a fi melodii învăţate demult, probabil în primele lui clase de şcoală. Aveam şi un şef, fireşte, dar el era inginer agronom, ceea ce şi explică plimbările lui

- 22-

Îndelungate pe câmpuri... Soţia şefului de gara, căci superiorul meu era căsătorit, aparţinea unei familii subţiri peste care istoria trecuse ca un tăvălug. Momentele de intimitate dintre cei doi erau rare, ele consumându-sc fie în spatele unor grămezi de traverse, fie în interiorul unei cărţi mari de metal plasată printre linii, ce fusese cam de mult unul dintre simbolurile prieteniei româno-ruse. Aveam pe biroul de mişcare, de asta îmi aduc foarte bine aminte, un regulament feroviar de funcţionare. Prevedea printre altele... niciun gest obscen, fără motive bine interşeiate, la trecerea trenurilor prin staţie-, sâmbăta şi dumineci, şi mai ales de sărbători (Sf. Ilie, Vasile, Sfânta Filoftcia, ctc.) și nu semnalizez doar cu paleta, ci şi cu portretul vreunui demnitar agreat, în fine, să nu rusesc, strănut, oftez, până ee ultimul vagon al oricărei garnituri nu va începe s a ş i piardă conturul, să fiu pregătit ca oricând, dacă un superior de-al meu va sări din goana trenului să-i acord primul ajutor... Stimaţi prieteni, pentru că erau şi păduri prin apropiere, mai cu seamă işsna, peronul era plin de animale sălbatice. Familii de ursit de lupi, de râşi, de vulpi, ca să nu mai spun că nu arareori, dinspre gara vecini, îşi făcea apariţia şi o lebădă neagră. Mă uitam arunci la zăpada de pe câmpuri, la penajul păsării şi pentru câteva secunde ce erau extrem de plăcute, credeam că imediat voi începe și ţin un jurnal de scriitor... Dar mă prindea întotdeauna, Căderea frunzelor, fără a fi marcat pe vreo foaie un cuvânt*. Nota caracteristică a gării şi a împrejurimilor, v-aş ruga și insistaţi în reportajele sau chiar cărţile dumneavoastră asupra acestui lucru, era tăcerea... Nu se auzea nimic săptămâni de-a rândul. Tăceau semafoarele, câmpul, norii, stolurile treceau pe deasupra gării, tăcute, trenurile rare, dese, se strecurau, pşrcă, cu degetul la gură, de teamă să nu deranjeze. Tu, ca impiegat, th astfel de condiţii, puteai să dormi la nesfârşit, cu capul pe masă, cu mânecile suflecate, cu vestonul descheiat la gât, cu chipiul căzut undeva pe la picioare. Şi acum vi rog și vă uitaţi drept înainte, pe direcţia mâinii mele... Ce se vede-n depărtare părând a fi o pătură albă e, în fond, un cimitir, probabil usjic în felul său, unde sunt înmormântaţi eseişti, poeţi,

- 23-

Prozatori, rcdactori-şefi, adjuncţi de felurite reviste, actori, directori de scenă, cu toţii veniţi acolo să asculte tăcerea. Prinşi de vraja ei, nu s-au mai purut reîntoarce la rosturile lor... Iar regina cimitirului, căci nu vreau să vă rămân dator cu această explicaţie, e o doamnă, o mare pianistă, un fost bun naţional, care la prima atingere de clape, acolo pe câmp, în apropierea gării, a

coborât în pământ cu instrumentul ei cu tot. Să ştiţi, prietenii mei, că am fost foarte corect în serviciu. Tot ce a trecut prin staţie am notat în registre... vagoane de capul lor, ftră locomotive, locomotive sprintene fără vagoane, drezine cu inspectori aflaţi în control, rapide aglomerate sau doar cu doitrei călători, accelerate plecatc-n pribegie, personale cu instalaţiile de răcire, încălzire, nu arareori defecte... Am notat în catastife şi mărfurile. Diversitate greu de imaginat. Vagoane pline cu pene, cu păsări moarte de oboseală, de foame, cu medicamente ce ţineau de istoria farmaciei, cu haine ieşite din modă, dar şi platforme, unele sub pază, pe care erau sufragerii frumos aranjate, colţuri de muzee, săli de operaţie, machete ale marilor descoperiri geografice, saloane pentru discuţii subţiri, camere pentru petrecerea lunii de miere. Am mai Înregistrat transporturi masive de ape minerale, băuturi spinoase, gemuri, marmelade, prăjituri, torturi ce se menţineau proaspete luni şi luni de zile. Şi dac-aţi şti, dragii mei, cât am iubit gara aceea. Cu mâinile melc, deşi nu sunt foarte indemânatec, am construit cişmele, am amenajat o sală de proiecţii în cazul în care trenurile, stând mai mult în staţie, călătorii să nu se plictisească, am înlocuit gardurile vechi cu alte garduri, fireşte, dar care de la oră la oră îşi modificau culoarea. Nu puţini au venit aici ca să schimbe ceva în viaţa lor, spre exemplu, să uite, să-şi reamintească mai bine, să-şi regăsească somnul, să-şi reaprindă pofta de-a iubi, să simtă frigul, să vadă ceaţa, să fie cât mai senini în fata finalului inevitabil. Şi încă ceva, ciudat, inexplicabil... În urmă cu vreo şase luni, poate chiar mai mult, cam pe unde începea cimitirul s-au făcut măsurători pentru construirea unei universităţi. Cum se va numi, cine vor fi studenţii, profesorii, n-aş putea să vă spun. Ca să nu vă mai zic,

- 24-

Şi lucrul acesta pare de mirare, că doar o singură dată, dintr-un rapid, tu coborât mai mulţi călători. Păreau obosiţi şi aveau bagaje puţine. Eu i-am întrebat ce sunt... excursionişti, militari, teologi... dar ei nu miau răspuns nimic şi s-au pierdut în ceaţa de dincolo de linii... Şi acum, căci vreau cu acest capitol să închei, cum am plecat de aici din gară... V-am spus că nu de puţine ori treceau garnituri întregi pline cu pene. De găină, de fazan, de vultur, de păun, de cuc, de şoim. Încotro, de fapt, le duceau, ce făceau autorităţile cu ele, n-aş putea să vă spun. F.i bine, din cauze ce nici până azi n-au fost limpezite, într-o dimineaţă pe la ora patru, o astfel de garnitură integral a explodat» Imaginativă ceva negru, fâlfâitor, un adevărat infern mişcător, ocupând tot spaţiul de la pământ la cer. După ce primele clipe de buimăceală au trecut, am intrat în birou să caut planuri pentru situaţii de urgenţă. Negăsind mciunul, am revenit în potopul de afară. Paşi în stânga, paşi în dreapta, cred că încă bine zăpăcit am început să strig după ajutor... Arunci, în momentele acelea limită, din vârtejurile aiuritoare de pene, m-am trezit lângă mine cu-n bătrân. Nu ştiu

de ce, dar pentru câteva clipe am avut senzaţia că i coborât direct din biblie... Fără să ezite, firă și se recomande, energic, dar în acelaşi timp şi blând, m-a luat de după umeri şi mi-a spus... „Pleci de aici imediat, fără mciun bagaj» doar cu ce ai pe tine... pe linii, du-te, fie spre stânga, fie spre dreapta... şi ţine minte, tot ce ai făcut aici a fost bine reuşit"... Am aflat mult mai târziu că, după liniştirea penelor, oficialităţile au organizat, cum spune francezul, „comme îl faut", retragerea mea din gară. Cu fanfare, cu mititei, grătaxe, muşchiuleţi în sânge, bere, dansuri populare, diverse recitaluri din folclorul vechi. Ulterior am mai aflat că în semn de respect pentru tot ceea ce realizasem timp de mai bine de un an, un portret de-al meu, atârnat de crengile unui gorun, străjuia într-un anume fel peronul.

— Să înţelegem că, satisfăcut sau nu, aţi părăsii gara plecând pe linii. Două-trei cuvinte, domnule P., despre cele ceau urmat, cu o singuri condiţie însă, să nu vă supuneţi unor eforturi prea mari vorbindu-ne, amin tind u~vă...

- 25-

— Am plecat, cam filră vlagă, chiar descurajat, pe linii, înspre dreapta. Călcam pe un pământ când îngheţat, când moale ca o pernă de cauciuc. Am trecut prin păduri pustii, reci ca nişte coridoare de penitenciar, peste râuri, unde când şi când puteai zări vreun pescar singuratic. M-am odihnit, fireşte, pe unde am putut. Câteva zile într-o grotă, dormind cu capul sprijinit de bolovani, alte zile, poate săptămâni, prin lanuri de grâu, de porumb, luptându-mă cu insectele, cu agasanţii şoareci de câmp, pe urmă, când ajungeam prin oraşe, prin felurite depozite, debarcadere, dar, datorită generozităţii unor oameni, şi prin camere de hotel mai onorabile. Am mâncat în aceşti ani îndelungaţi de pribegie, de hăituiala, dar şi de liniştit echilibru, chiar de triumfuri, foarte multe supe de chimen, de cartofi, de urzici» de lobodă, tocane picante cu grăsime puţină, pâini în blană, frigănele pentru stomace sensibile, crcnvurşti roz dar şi albaştri, găluşte cu prunc, prăjituri uşoare, cozonaci, tonuri cum făceau strămoşii noştri pe vremuri. Cât priveşte îmbrăcămintea de care am beneficiat, ca a fost, la rândul ei, extrem de diversă, făcută de croitori de toate speţele... Ce lucruri ciudate mi-a fost dat să trăiesc... Imaginaţi-vă, să te simţi uneori de la cap până la brâu rece de parcai fi învăluit în gheţuri, iar de acolo până jos, în vârful picioarelor, totul să ardă ca şi când ai fi fost o torţă. Cu un ochi să vezi, să discerni cum se amestecă între ele straturile de aer, în timp ce celălalt să fie îmbibat de întuneric, de vârtejuri de ceaţă, de apăsătoare pulberi de cărbune. Liniile acelea pe care plecasem din gară le-am urmat fidel o vreme, după care, la îndemnul unor glasuri ce se auzeau vag de undeva de sus, le-am părăsit. M-am trezit pe un fel de platou unde aceleaşi glasuri mi-au spus că un anume interval de timp să înregistrez tot ceea ce mi s-ar părea aici demn de a fi salvat pentru memoria umanităţii. Mi-am dat repede scama că eram în slujba unor iluzionişti ce doreau din răsputeri să-şi schimbe substanţial repertoriul. O

vreme, pe pământurile acelea deloc prietenoase nu s-a petrecut nimic. Nopţile cădeau brusc, cum s-ar prăbuşi nişte brazi sub gigantice securi, dimineţile semănând cu spumele aruncate pe ţărm de valurile mărilor. La

- 26-

Mari lilţimi treceau stoluri înghiţite imediat de depărtări. La intervale riguros calculate, dintr-un mic avion mi se aruncau provizii, îmbrăcăminte, cărţi pentru lecturi, însoţite toate acestea de bileţele pe care era înscris un singur cuvânt... „observi".». O vreme destul de îndelungată nu am avut ce „observa", căci pe platou nu se petrecea mai nimic. N-am considerat ca fapte semnificative apariţia vreunui roi de insecte sau zborurile rare, la mari înălţimi, ale unor păsări. Intuiam însă ci cevj* deosebit în curând se va petrece. Într-una din nopţi, deşi mă simţeam destul de bine, n-am putut sub nicio formă să adorm. Mi-am recitat cu voce tare versuri, am desenat direct pe pământ; lângă pătura pe care, de regulă, stăteam întins, figuri geometrice, profiluri umane, animale în stare de repaos sau în alergare. Tonii însă în zadar. Să fi fost într-o noapte ora două, când lângi pătura mea a căzut de undeva de sus o floare, mai exact doar „cupa" ei, cu petale foarte mari. N-am apucat însă să mi uit mai bine la ea, căci o mişcare destul de violentă a aerului, ridicând-o într-un fel de zbor, a lisat-o să cadă la câteva sute de metri de mine» într-un loc unde platoul era ceva mai ridicat, f n câteva secunde floarea aceea a început să lumineze puternic în jur. în preajma ei parei era o sală de bal. tn acest spaţiu feeric, prin raport cu întunecimea platoului, au început să intre un soi de siluete daci vieţi nişte linii ce totuşi sugerau trupuri omeneşti Dv pi foarte puţină vreme, o ştergere la ochi aş zice, liniile, siluetele,: au prins consistenţă şi „sala de bal" repede, ba chiar foarte repede, s-a umplut de prezenţe umane, ciudate, fremătătoare, ce parcă provenind din hăurile ce urmează unei vieţi sfârşite, ar fi vrut acum, aici, să înceapă o altă viaţă. Femei slabe, modest îtnbricate, poate foste stareţe, îşi atingeau delicat obrajii de bărbaţii frumoşi, atletici, echipaţi modern, luxoşi, posibil foşti funcţionari de ambasade, fotomodele, directori de societăţi petroliere. Ceva mai departe de jetul principal de lumini, doi indivizi înalţi exersau figuri de box, croşee, upercuturi, directe, eschive rotative. Un spectacol nemaipomeniţi Urmirindu-i, mi-am zis repede că poate fi vorba aici de un Max Schmmeling, Primo Carnerra, Jack

- 27-

Dampsay. I* o mică distanţă de ei şi parcă ncvăzându-i, un tânăr extrem de frumos simula îmbrăţişări, săruturi. Automat m-am gândit la Rudolf Valentino, ca să nu mai spun că multe femei mutau ceva ce nu exista decât în imaginaţia lor de pe un braţ pe altul. Am avut atunci convingerea că am în faţa mea tinere care-şi doreau din nou să fie mame... 1. A un moment dat însă, luminile s-au stins, totul a dispărut şi m-am trezit lângă mine eu floarea de care v-am vorbit. O simţeam ca pe o vietate zdrobită. Cineva o stâlcise,

distrugându-i cu meticulozitate fiecare petală. Aş fi plecat de pe platou, dar în urechi mi-au răsunat din nou acele voci ce-mi spuneau obsedant, poruncitor... „observă"... „observi"... Trebuie să fiu sincer cu voi şi să vă spun că nu prea mai aveam nădejde că în locurile prin care rătăceam să se mai petreacă ceva. Zilele treceau unele după altele, mai calde, mai reci, nediferenţiate, nopţile la fel. Fără nimic semnificativ pe parcursul lor. În acele ceasuri ce păreau fără sfârşit m-am gândit la tot felul de lucruri: puţinele reuşite ale vieţii mele, copilăria aproape uitaţi, tinereţea făcută ferfeniţă de angoase, de anxietăţi, viaţa sentimentală neîncheg ată, palidă, semănând cu salatele uitate la soare, un adevărat infern de salturi, de răsturnări de situaţii pe plan profesional. Într-o seară, la lumina unei lumânări, chiar începusem să fac versuri cu toate aceste căderi ale existenţei mele, când nişte zgomote greu de localizat mi-au atras atenţia. Am lăsat poeziile de-o parte şi am început să fiu atent, să observ cum mi s-a ordonat. Şi iată ce văd: din spatele unor pomi apar bărbaţi, femei, pe scurt, oameni abătuţi, cam prost îmbrăcaţi, şi se aşază, ca în virtutea unor reflexe mai vechi, unul în spatele celuilalt, formând o coadă. Au stat aşa, tăcuţi, ascultători, vreo trei-patru ore, după care, în acecşi linişte în care au apărut, s-au făcut nevăzuţi. Cam zece seri la rând fenomenul „cozii" s-a repetat. Ceea ce era de-a dreptul stupefiant consta în faptul că nimeni nu-i servea cu niciun produs, neexistând acolo unde ei se adunau nici mărfuri şi nici vânzători. Deşi m-am gândit serios la fenomen, nici până în ziua de astăzi nu vă pot spune cine erau acei oameni, circi colectivităţi aparţineau, cine-i dirija, după ce legi se călăuzeau.

- 28-

Am mai observat pe urmă, cam tot prin zona „cozilor", alte grupuri de oameni, diferite de cele ce stăteau să primească produse imaginare, ce se fugăreau între ele, părând a se lupta pentru luarea în posesie a unor găleţi. Că acestea erau pline, că erau goalei, sincer, n-aş putea să vă spun. Fireşte, nici disputele pentru vedre nu le-am înţeles, dar le-am notat în carneţele, căci aceasta îmi era în fond îndatorirea. Ce m-a mişcat cel mai mult însă, în timpul îndelungatelor observaţii, a fost apariţia într-o noapte, ceva mai luminoasă, a unei femei foarte înalte, numai piele şi os, din mişcările căreia se răspândea, pe mari suprafeţe, un aer rece» aproape îngheţat. Mă uitam la ea ca hipnotizat. A Scut câţiva paşi înspre mine, şi printre coastele ei am văzut ţinuturi întinse, fără nicio casă sau vreo vietate. De sus, arunci, mi-au şoptit aceleaşi voci: „stai liniştit, e singurătatea, face doar 0 simplă plimbare prin nesfârşitul ei imperiu"... Şi acum să mergem cu iris ţările mai departe, căci puterile încă mă ţin, fără injecţii, ftră tablete, Ară psihologi încurajatori. E un mare lucru, şi spun acum o banalitate, să-ţi faci mereu datoria, să fii exigent, cum s-ar spune, la fiecare punct, la fiecare virgulă. Autorităţile, prin intermediul acelor glasuri de care v-am vorbit, s-au gândit să-mi dea o nouă însărcinare, una ceva mai grea,

ce necesită deopotrivă şi răbdare, şi simţ de observaţie, şi oarecare însuşiri de a xeda plastic ceea cc urma să văd. Astfel că, luat aproape pe 819 ca păturii* ce-mi fuseseră destinate ca adăpost şi protecţie împotriva intemperiilor, m-am trezit într-o altă zonă a platoului, unde cât vedeai cu ochii se întindeau noroaie, noroaie, noroaie. - Mi s-a spus prin mijlocirea aceloraşi glasuri, care poate proveneau de la un minister al mediului, să observ cât mai riguros tot ce se va petrece pe aceste întinderi, nu mă sfiesc s-o spun, dezolante... Un cronicar al noroaielor, deci... Zile de aşteptare lungi, fără surprize. Totul părea inert, monoton, ca n tr-un oraş din care orice urmă de viaţă dispăruse. Din locul ceva mai uscat unde-mi lăsasem păturile, făceam mici escapade de cercetare. Dimineaţa, în uniformitatea lor, noroaiele păreau nişte prelate nesfârşite ale căror culori treceau, pe nesimţite, de la cenuşiu la maro intens. Spre prânz, dacă era soare, pe

- 29-

Suprafeţele, ai zice milenare, ale mocirlelor, se vedeau mici ncregularităţi, posibile urme de potcoave sau de animale greoaie ce trecuseră vreodată pe acolo. Seara lucrurile se schimbau. Aproape de mine totul era liniştit, umed, cu un uşor miros pestilenţial, dar din depanare se auzeau vuiete, de parcă aceste pământuri îmbibate de ape s-ar fi prefăcut în valuri. Probabil valuri negre, mortale pentru orice vietate... Într-una din zile, după ce mâncasem mai multe conserve pentru a prinde forţe fizice mai deosebite, am pornit cu hotărâre înspre ce credeam eu a fi interiorul imperiului de noroaie. Am mers prin bălţi, am sărit peste movile mustind de apă, am căzut şi m-am ridicat de prin şanţuri, mi-am extras nu de puţine ori, cu greutate, picioarele, mai ales din porţiunile argiloasc, când am zărit în stânga un fel de ridicături Am strâns din dinţi şi după mai mult de o oră de mers am reuşit să ajung în preajma ci. Stimaţi prieteni, am avut aici o deosebită surpriză. Ceea ce eu luasem iniţial a fi o neregularitate mai mare a mocirlelor era, în realitate, un birou din noroi, dar extrem de frumos, de bine păstrat, cu uşi, sertare şi câteva mape, iar în relaţie cu cl, un fotoliu, tot din noroi, şi acesta foarte bine păstrat. Ambele fuseseră, poate, ale unui demnitar, ce deservise aici o populaţie din care nu mai rămăsese nicio urmă, sau poate ale vreunui poet, romancier, ce se trudiseră să dea acelei umanităţi, nouă total necunoscută, ceva din talentul său din geniul lor. La întoarcerea spre adăpostul meu am mai avut o bucurie. Din direcţia biroului a trecut pe deasupra capului meu, la o mică distanţă, o umbrelă. Deschisă, neagră la culoare, aparent încă utilizabilă. N-am putut s-o ating, fireşte, şi tot cc mi-a rămas de făcut a fost s-o urmăresc cum se pierde-n depărtări. Ajuns la păturile mele am şi întocmit raportul de observaţie destinat autorităţilor... „Noroaiele, splendide în felul lor. Singurătate deplină. Am descoperit pe parcursul şederii mele de până acum, ca fapte deosebite, un birou şi un fotoliu făcute, fireşte, din noroaie, şi o umbrelă zburând pe deasupra

capului meu. Consider că aceste mocirle constituie pentru ţara pe care o deservesc un bun naţional care trebuie păzit cu străşnicie"... Cc s-a petrecut mai

- 30-

Pe urmă am și vi relatez foarte pe scurt, căci mă simt dea dreptul epuizat Cu un fel de plasă am fost ridicat din marea de noroaie şi dus, cred eu, foarte departe, într-o regiune tot pustie, dar mai uscată, cu ceva mai multă vegetaţie, totuşi. Am remarcat însă, dintr-o ochire, aici, ca o diminuare cât de cât a pustietăţii, autostrăzi, unele chiar suspendate, şi poduri exagerat de mari pentru firele de apă ce treceau pe sub ele. Miau mai atras atenţia un templu şi un şir de clădiri, poate private, poate aflate sub un alt regim de proprietate. M-am gândit, referitor la acest complex, car reprezenta o rezervaţie specială, frecventată la cine ştie ce intervale de persoane cc, posibil, să fi aparţinut unor elite. Mi s-a spus foarte simplu, de către domni extrem de stilaţi, că în sarcina mea va cădea ca doar noaptea să supraveghez sălile unui mare muzeu, la care, de altfel, am şi ajuns destul de repede, tnainte de a-mi începe serviciul de pază nocturnă mi s-a îngăduit și vid minunea pe timpul zilei. Nici nu vi imaginaţi, dragii mei interlocutori, ce mulţime de capodopere erau adunate acolo. Tot ce a dat mai bun, în materie de scnlpmră şi picturi, Protoistoria, Antichitatea, Evul Mediu, Clasicismul, Iluminismul, Romantismul, timpurile moderne. Ziua, când era potop de vizitatori, de ghizi, de oameni dornici și se instruiască, într-o cămăruţă, de data asta confortabilă, eu dormeam dus, pentru a avea suficiente forţe să fac faţă onorabil sarcinilor mele nocturne. Ce senzaţie unică să te afli în compania lui Iisus, a scenelor de răstignire, a punerilor în mormânt, a Învierii, imaginate de cei mai mari maeştri ce-au existat vreodată. Pe urmi, ce plăceri absolut rare, să admiri nenumăratele contese spaniole, marile doamne ale Renaşterii, corn te priveau din cadrele tablourilor lor. Totul a mers bine cu serviciul un timp, dar de la o vreme, şi aceasta nu din cauza meat prin toate sălile muzeului atât de strălucitoare, de curate riHa, au început și crească noaptea, direct din parchet, din podele, de sub covoare, tot felul de buruieni: troscot, rapiţă, coada şoricelului, mătrăgună, lobodă. Când fenomenul a dobândit amploare, am încercat să-i caut pe mai-marii tului pentru a-i pune la curent cu cele ce se întâmplă.

- 31-

Spre surprinderea mea, n-am mai avut cu cine stă de vorbă, căci toţi oficialii dispăruseră. Eu, credincios slujbei ce o primisem, mi-am continuat rondurile de noapte prin sălile tot mai mult invadate de buruieni. Şi-am să vă spun la ce am asistat, absolut neputincios. Sătule probabil de degradarea muzeului, de ruină ce ameninţa să mutileze totul, rând pe rând, în fiecare noapte, zeci de contese spaniole, renascentiste, nenumăraţi cavaleri flamanzi, burgunzi, ieşeau răspândind în jurul lor un puternic suflu de aer din ramele

tablourilor, făcându-se nevăzuţi. Ceea ce a mai rămas, când după o vreme a venit o comisie de control, vă puteţi şi voi imagina... Vă spun în încheiere (ce sinistre sunt sufocările, durerile de rinichi, de ficat, de ochi, de urechi, venite toate deodată) că aceşti oameni pe care nu-i văzusem în viaţa mea, controlorii vreau să zic, s-au purtat foarte frumos cu mine. M-au concediat, fireşte, dar mi-au dat la plecare o sumă destul de mare de bani. Lolosindu- mă de ea am ajuns aici, în acest mic apartament, unde voi m-aţi găsit. Toropit de bolile grele ce le-am încasat, pe parcursul unei existenţe nu tocmai uşoare, câte ceva tot aţi mai aflat despre mine. Indiferent de ce-ar mai încerca medicii să-mi facă, eu de dus tot mă duc. Şi mă bucur pentru asta, căci voi ajunge din nou la familia mea, care după moarte s-a transformat în instrumente muzicale, cântând probabil fără încetare pe undeva, pe sub pământuri...

- 32-

Imobilul (Către o înaltă Funcţie)

În primul tind, domnule Controlor-Şef, vă mulţumesc penau urările de bine pe care mi le-aţi adresat de sărbători. Am analizat întreg mesajul şi m-am simţit fericit. Aţi spus textual... „statornicului nostru colaborator'[9]... ceea ce trebuie să recunosc că e un luau foarte mare. O singură chestiune nu se potriveşte, cea cu familia. Ţin și vi spun, domnule Controlor-Şef, că ea, familia adică, nu prea exişti, ba mai mult, vorba unui genial scriitor aţ neamului, lipseşte cu desăvârşire. Dar, iată că mă împiedic în fleacuri în loc și avansez spre problemele serioase. Citind epistola dumneavoastră ştiu exact ce doriţi de la mine. Imobilul asie, cu adevărat, zece etaje, fiind construit cu mult elan muncitoresc şi dat spre folosinţă înainte de termen. Ani buni a fost singurul bloc turn din zonă, astfel incâr devenise un solid reper pentru cei care nu prea cunoşteau oraşul. Timp destul de îndelungat, în apropierea sa nu a existat nicio clădire, d doar lanuri de porumb, linii de tramvaie şi câmpuri străbătute de haite de pâini Iarna, spun martori demni de încredere, peisajul din jurul blocului era destul de trist, astfel că mai mulţi poeţi care au locuit în el, în imobil, au scris bune poeme despre singurătate, zuStnicie, paragini, moarte. Toamna, spun aceiaşi martori, datoriei ploilor, noroaielor, vânturilor reci, decorul era şi mai trist, dar atunci nimănui nu-i ardea de poezie, deoarece subsolul, boxele imobilului, erau pline de apă pe care locatarii cu pălâriilf, cu găleţile, cu palmele făcute ciuş se chinuiau să o arunce afară. Stimaţi Funcţie, acum câteva lucruri legate chiar de imobil, de care ştiu ci aveţi mare nevoie pentru întocmirea rapoartelor ce le veţi trimite sus de tot, spre vârful piramidei. Iniţial, imediat după darea în folosinţă, vreo doi ani, blocul a fost de culoare galbenă - aşa au gândit constructorii, arhitecţii mai exact ceva titre „galbenul-pai" ce se obţine după multiple experienţe prin laboratoarele de biologic şi galbenul intens, vibrant, aproape aprins, cc e de găsit în multe din pânzele lui

Van Gogh. Spun oamenii de atunci, de la naşterea imobilului, că. Privit din depanare pe timp senin, luminos, semăna cu un imens ştiulete de porumb, tar admirat pe o vreme mai întunecată aducea cu o mămăligă, puţin arsă, să zicem, din neglijenţa unei banale gospodine. Cu timpul, culoarea iniţială ce făcuse o puternică impresie şi în străinătate s-a îmbolnăvit şi a dispărut. O vreme, urme ale ei se mai puteau vedea pe ici-pc colo, dar în curând au pierit şi ele... Ţin să vă spun. Excelenţă, că în primii ani de existenţă ai „Turnului", chiar în faţă, la câţiva paşi de uşa de intrare, a existat o bancă de toată frumuseţea. Cine se aşeza pe ea ceasuri întregi nu se mai ridica. Avea, Cel de Sus săi binecuvânteze scurtai existenţă, efecte benefice de tot felul Contactul cu lemnul ci vindeca migrene, chiar rebele, depresii, intenţii de călugărire, complexe de inferioritate, maladii de splină, pancreas, ficat, căderi inevitabile ale părului, mania ncachitării datoriilor. Oh, câte se mai povestesc de banca asta!... Ba că noaptea s-ar fi deplasat din poziţia iniţială, ziua revenind la loc, ba că lemnul şi metalul din care era făcută ar fi emis zgomote stranii, mai cu seamă la schimbarea vremii, sau şi acesta a fost lucrul cel mai alarmant - că uneori, dimineaţa, ar fi fost văzuţi stând pe ea, e drept, pentru câteva secunde, celebrităţi ale lumii precum Platon, Dante, Mozart, Voltaire, Einstein... Pentru a nu lungi prea mult vorba cu „piesa" aceasta, într-un anume fel neobişnuită, trebuie să ştiţi, „Excelenţă", că că, cu consimţământul tuturor locatarilor de atunci, de la începuturi, a fost nimicită de oameni specializaţi, cu drugii, cu parii... tn loc nu s-a mai pus nimic, felurite buruieni fiind lăsate să crească în voie. Înainte de a trece la prezentarea apartamentelor şi a locatarilor de ultimă generaţie, nu pot, mult stimate şi iubite, să nu vă spun câteva cuvinte despre lift. Aici, din nefericire, superlativele nu-şi prea au locul. Nici chiar expresiile laudative cu care noi suntem atât de obişnuiţi... Liftul actual e mai degrabă o ladă scârţâitoare, lentă ca un melc, legănătoare pe traseul sus-jos ca o barcă prinsă de valuri neprietenoase. Primul lift, adus la început, pe când tot poporul nostru, de voie-de nevoie, manifesta elanuri creatoare, a fost o adevărată bijuterie ca aspect şi un adevărat halterofil ca forţă.

- 34-

Constructorii, înainte de a-1 da în folosinţă locatarilor blocului, i-au testat calităţile, introducând între pereţii săi doi urşi şi, în final, un elefant asiatic. Cel de-al doilea, construit tot la nui, dar într-o perioadă de dezumflare a elanului constructiv, revoluţionar, răspundea corect la comenzi, nu se oprea între etaje, dar avea în el ceva de animal de tracţiune obosit. Locatarii imobilului spuneau, mai toţi, că în timpul funcţionării transmitea muzical, discret, un sentiment de nesiguranţă. Cu toate acestea, cu puţin timp înainte de a fi „pensionat", a făcut faţă transportării unei nunţi de vreo 70 de persoane, cu cadouri, naşi dubli, instrumente muzicale, lăzi cu băuturi, torturi ale miresei, tocmai până sus, la etajul zece. A fost, de altfel, şi ultima lui ispravă, căci la

scurt timp după aceasta, într-o noapte, ftră a fi fost solicitat, de la etajul 9 s-a prăvălit până la subsol, specialiştii găsindu-1 sfărâmat ca pe un pepene. Despre liftul actual am spus chiar de la început cum se prezintă. E folosit foarte rar, mai ales de către acei locatari care faţă de viaţă manifestă o totală indiferenţă. Pe pereţii lui, în română, dar şi în alte trei limbi de circulaţie, sunt lipite bilete cu câteva versuri... L#/*Uftifor/Cu tine vom muri uşori De la etajul vşec-n jos bumbum/fi te pom deveni atunci? /Uu iac de scrum/.* Să vă prezint acum, în continuare, stimate Controlor-Şef, locatarii şi apartamentele lor, de la etajul unu la zece, dar numai cele de pe partea stingă a imobilului, căci tot ce există pe dreapta e zidit în beton şi pecetluit cu drugi de fier, din ordinul său ordinele n-aş putea și vi precizez cui.. Să purcedem deci... *lira/n/întâi,* un apartament modest, două camere, i se spune în bloc „camionetă". Cu originea acestei porecle nu sunt la curent. Proprietari cu acte în regulă, doamna Ana-Măria Burliuc, zisă şi madam Budincă, din raţiuni care iarăşi îmi scapă. Doamna proprietăreasă a apartamentului a fost căsătorită de şase ori doar cu ofiţeri superiori. Tanchişti, artilerişti, infanterişti, genişti. Marea ei plăcere e să meargă până la Oradea cu trenuri personale. Un nepot din Argentina îi scrie din când în când, întrebând-o de fiecare dată dacă omul de rând din ţara noastră mai citeşte poezie... Urcăm acum, Excelenţă, la *etajul al doilea.* ** ezitări, un şoarece dispare la apariţia mea. Aici locuieşte

- 35-

Un cuplu, încă de pe când în faţa imobilului sc afla banca aceea tămăduitoare. Numele familiei este mai puţin obişnuit şi anume Pustioru. Cei doi s-au luat din dragoste în timp ce luptau, fiecare cu armele lui, contra unor inundaţii. Fireşte, de pe urma potopurilor succesive au rămas fără casă. Primarul din V., plăcând-o pe doamna Pustioru, la modul absolut platonic, într-o fază preliminară de prim-ajutor, 1-a angajat pe soţ, pe o perioadă nedeterminată, paznic de câmp. În anii următori, o doamnă de la căile ferate, plăcându-1 tot platonic pe domnul Pustioru, le-a favorizat acestora, familiei de care vorbim, achiziţionarea unui apartament tocmai în imobilul a cărui fişă o facem pentru Excelenţa Voastră. Ce să vă spun în legătură cu ci?... E vorba, stimate Controlor al Controlorilor, de o familie absolut europeană. Cei doi fac zilnic duş, îşi supraveghează dinţii, îşi schimbă constant lenjeria de corp, folosesc aspiratorul şi diferite sprayuri. Înainte de a ieşi din casă, se privesc atent în oglindă, că nu cumva o scamă, o pată nefericită, să le altereze aspectul general exterior. În fiecare cameră - în total sunt tăi la număr - pliante cu marile oraşe ale continentelor, vederi de pe fluvii, fotografii color ale unor muzee, teatre, porţiuni de bulevarde. Despre propria ţară, fără prefăcătorii, au doar cuvinte bune. Domnul Pustioru doreşte mult să-şi instruiască amicii de pe etaje. Pe propria uşă de apartament, în exterior, se înţelege, a lipit de mult un anunţ: „Dragi colocatari, dacă doriţi vă vorbesc

gratuit în după-amieze de sâmbăta şi duminică despre cartaginezi, babilonieni, turci, de preferinţă otomani, iluminism, curente moderne în muzică, pictură"... E mâhnit pe acest subiect, Excelenţă, nu doar pentru faptul că nu 1-a căutat niciodată nimeni, dar că cineva, mai mult ca sigur din bloc, a scris apăsat într-un colţ al anunţului... „Te-ai ţicnit de-a binelea la cap, Pustiorule"... Să ştiţi, stimate Controlor General, că doamna Pustioru, specialistă în gaze toxice de luptă, se dă în vânt după dumneavoastră, dar la modul cuviincios, în sensul că vă laudă peste tot, e entuziasmată de progresele ce le faceţi cu învăţarea limbilor de circulaţie, şi aplaudă faptul că aţi scris o piesă de teatru, în care se amestecă organic fenomene ale naturii, mulţi actori câştigând un ban

- 36-

Făcând ca vântul, viscolul, ploaia, sugerând prin mişcări momentele mari ale istoriei, accelerarea transporturilor pe uscat, apă şi în aer, pe urmă, apariţia oraşclor-mamut, cu problemele lor, totul învăluit în aburii iubirii, care trebuie să fie suporţii întregii existenţe. Atât deocamdată, Excelenţă, despre această familie, căci ne aşteaptă cu tainele sale *etajul* următor, adică *trei...* Scări, în fond, puţine, dar greu de urcat. O spaimă parcă te îndeamnă să faci paşi mici, prudenţi. Sprijinul balustradei e absolut necesar. Uneori, Excelenţă, te simţi chiar îndemnat să dai înapoi. Deşi respiraţia e grea, hainele acoperite de o subţire peliculă de apă, te duci mai departe spre plafonul şi pereţii reci care te aşteaptă. Curând începi să vezi ceea ce nu refuză să se ascundă privirii. În prim-plan, pelicanul ce s-a obişnuit cu traiul între betoane. Ciocul îi seamănă tot mai mult Ol o coadă de vioară, ochii i sunt la fel de mari precum îi ştie multă lume, dar, surpriză, de la o vreme încoace, extrem de visători. Puţini sunt ta curent, Stimat Controlor al Controlorilor, că această pasăre exotică, s-a rotit stingheră deasupra oceanelor până să ajungă unde o găsim astăzi. În planul al doilea, pe un postament nu exagerat de prăfuit, se află bustul Domniei Voastre, de pe timpul când lucraţi prin diverse cariere de piatră. După curba sprâncenelor, după ochii mari, puţin fgjpfajmki, după aerul catifelat ce vă învăluie obrajii, se vede clar că artistul a surprins momentele de satisfacţie, de mulţumire, de bucurie ce le-aţi trăit arunci... Domnul Pustioru de la „doi", cu un prilej festiv din viaţa imobilului, arătând spre bust a izbucnit: „E de domeniul evidenţei că Excelenţa Sa a atins prea-plinul existenţei când se trudea printre bolovani"... în continuare, distins Controlor pe Viaţă, aş ţine să vă semnalez, tot în spaţiul exterior apartamentelor, foarte aproape de uşa albastră a liftului, pe aşa-numitul „îmbălsămat"... E vorba chiar de o asemenea prezenţă, un bărbat în jur de cincizeci de ani, d~~eced~~at, spun mai-marii blocului, în împrejurări destul de Confuze, o excursie pe timp de iarnă, o noapte ceţoasă, urcuşuri abrupte, avalanşe în munţi nu de pe continentul nostru. Cum a ajuns aşa rece, conservat pentru decenii şi decenii la nivelul al treilea al imobilului, iarăşi ar fi un răspuns greu de dat. Se află în

- 37-

Poziţie verticală, dar nu într-un sicriu cum poate ar fi de aşteptat, ci într-o curie toarte mare, folosită cam pe timpul inventării primului nivel de jocuri cu mingea, la transportarea covoarclor dinspre Orient spre Occident. I se spune, scumpă Excelenţă, „Bulgarul*', dar tot atât de bine i s-ar putea zice „Israclianur, „Afganul", „Mauritanul", deoarece arc o figură depănată de liniile caracteristice precise ale vreunei naţii. Degetele mâinilor, aşa ţepene cum sunt, arată că necunoscutul, poate în tinereţe, în copilărie, să fi cântat pentru părinţi, pentru un anume public, la pian, vioară sau harfă. Nu înspăimântă însă cu faţa sa de ceară, cu ochii săi sticloşi, în mod special pe nimeni din bloc, dar totuşi, prin dreptul lui se trece cu oareşcari fluctuaţii de tensiune... Pe uşa apartamentului de la „trei" să ştiţi, Excelenţă, că nu scrie nimic. Nici familia Florescu, Popescu, Adormoiu, Papistaşu, Carlaonţ etc. E o uşă simplă, precum un ştiulete de porumb abandonat în brazdă. Apartamentul, compus din trei camere, dependinţe, e când deschis, când închis. Anumite persoane, cu o anumită frecvenţă, totuşi circulă pe aici. Dc tot curios şi inexplicabil, legat de bucătărie, c faptul că la intervale, uneori destul de mari, dintr-un tavan absolut curat, cad pe scaune, mese, aparate de ultimă oră, pene, aparţinând unora dintre cele mai frumoase păsări de pe planetă. Cu albul imaculat al pereţilor se amestecă atunci, ca într-un vis, violetul, negrul-tăciunc, cenuşiul, roşul aprins, galbenul lanului de grâu, portocaliul pe care privirea alunecă, zboară ca pe o pârtie de gheaţă. Din bucătărie. Excelenţă, se intră printr-o uşă vopsită în culorile drapelului francez, într-o încăpere ce, în mod normal, ar trebui să fie un dormitor. Este şi aşa ceva, dar mai e şi altceva... E impresionant aici divanul pe care nu dorm oameni, ci imperii muribunde. Dacă acestea, imperiile, mai mult ca sigur după lungi agonii, îşi dau obştescul sfârşit, atunci pe aşternuturi, pe perne, parcă palpită numeroase pete de sânge. Dacă mcgastatele reuşesc totuşi să plece pentru a se mai târî un timp prin istorie, patul păstrează încă multă vreme temperaturile, fierbinţelile lor. Interesant, dar şi tragic, în acelaşi timp, stimate Controlor al Controlorilor. Dar mai e ceva cu această încăpere. Se simte

- 38-

Între pereţii ci o agitaţie tulbure a aerului, o mişcare, uneori uşor sesizabilă, alteori însă discretă, ca şi clătinările firelor de păianjen. Toată lumea din imobil, dar cel mai bine domnul Pustioru, ştie că atunci, alături de imperiile cu existenţa cam pe sfârşite, se mai află în încăpere, pentru meditaţii, relaxări, marele critic Ilarie Dedublccca. În sfârşit, şi ultima cameră a apartamentului... Aici timpul parcă stă pe loc. Dacă închizi din cine ştie ce motive ochii, prin întunericul ce te cuprinde te vezi singur, părăsit de absolut toţi, pe malul unui lac îngheţat. Pe sub gene ţi trec păsări pe care simţi că le sperie cineva. Pereţii parcă au şi ci obtazuri pe care şi le lipesc de al tău. Of, Doamne, Excelenţă,

capul p e greu ca un clopot, corpul ţi se încălzeşte şi răceşte succesiv, îţi vine să strigi că nopţile ce de acum înainte vor urmă îţi vor roade carnea pană la os. Când, în sfârşit, deschizi ochii, te-ai aştepta să vezi în jurul tău mobile, cărţi, tablouri, fotografii, bibelouri. Nimic, mult iubite şi stimate, din toate acestea... doar un covor, pe care, înălţat pe-un postament, tronează un acvariu. Printr-o apă mai curată decât lacrimile înoată nu ştiu câte specii de peşti. Haosul e agresiv, total, micii peşti-ventuză sunt când jos, când sus, alte bancuri puternic colorate, închipuind umbrele, mantii, sicriaşe, panglici, lăsând senzaţia că vor străpunge acei pereţi ce-i separă de banala noastră lume. După un timp. Excelenţă, zbuciumul acesta se mai opreşte şi nişte peşti de un albastru nemaivăzut scriu cu corpurile lor, jos, pe fundul acvariului... un fel de jurământ, dar, zău, al nu ştiu cui... „Te voi iubi întotdeauna Prinţe"... La *etajul* următor, *al patrulea** un apartament, doar de două camere. Modeste, modeste, modeste... Baia curge, toaleta funcţionează cu suspine, oglinda în care îţi faci frezá, îţi razi barba, te priveşti awnjnând cu urechea unui elefant plină de răni, zdravăn fP>| raia În bucătărie, o masă şi două scaune, câteva era ți ţc, la fel, câteva farfurii şi o mână de tacâmuri, toate ca vai de ele. În cameră, Excelenţă, ai impresia că tot timpul bate vântul, i geamurile există şi se închid destul de bine. Lipită de unul; pereţi e o dormeză, coborâtă parcă din paginile celor mai triste istorisiri ruseşti. Pe jos, peste un parchet slinos, sunt întinse câteva scoarţe ce n-au mai văzut apă şi săpunul cine ştie

- 39-

De câtă vreme. Pe scoarţele de care v-am vorbit, Excelenţi, zac în neorânduială cămăşi, lenjerie de corp, pantaloni, pantofi, vreo două paltoane, cizme de cauciuc, jersec, fesuri, fulare. Sub geamuri dai cu ochii de cărţi şi reviste, de câteva caiete pline cu cele mai bizare însemnări... încercări literare, contabilitate, replici auzite pe străzi, prin pieţe, citate celebre, sudalme în mai multe limbi, începuturi de scrisori. În cea de-a doua cameră, care c şi ultima, lucrurile stau ceva mai bine. Caloriferele pe timp de iarnă funcţionează, din tavan atârnă un candelabru, probabil o moştenire de familie, există chiar şi un fotoliu şi o vitrină, plină cu mai multe bibelouri, dintre care unele de o neîndoielnică valoare. Individul, proprietarul pe care -1 cheamă Tiberius Noapte, e acum la pensie şi trăieşte destul de retras. Închipuiți-vă, Excelenţă, din motive pe care nimeni nu le cunoaşte, şi-a permis să nu participe, deşi fusese imitat la ziua de naştere a preşedintelui blocului, domnul Azoru Linei, care împlinea frumoasa vârstă de 71 de ani. Ce-o fi fost domnul Noapte în anii lui acdvi de viaţă, n-aş putea să vă spun. Funcţionar mărunt într-un birou, şef al vreunei pieţe, adjunct al vreunui director din transporturi, sau te miri ce aprovizionări, amant parazit al mai multor doamne cu bune resurse materiale, şofer de taxi sau pe o salvare, vânzător într-o librărie, corist, contabil, plasator la teatru, la operă, sau operetă, acordor de instrumente muzicale, bărbat de

închiriat cu oră pentru a participa la înmormântări sau alte genuri de ceremonii?... Excelenţă, ţin să vă spun că pe mine domnul Noapte mă provoacă. Mai ales felul în care-şi poartă nasul pe sus când se plimbă gânditor pe un traseu ce obligatoriu include spaţiul dintre două staţii de tramvai, Turnul de Observaţie al Inspectoratului Şcolar, fostul patinoar şi abator, micul magazin alimentar pentru diabetici, farmacia cu orar permanent... Deşi, aşa cum v-am mai spus, Excelenţă, el trăieşte retras, cu mine se-ntâlncştc des, ne salutăm sau nu, dar parcă-ntotdeauna privirea sa încărcată de poveri îmi spune... „Scrie, te rog, ceva şi despre mine, aşa cum poţi, cu puterile talc de mărunt scriitor"... închei acum cu acest personaj, stimate Controlor al Controlorilor, dar simt că de pe urma atâtor provocări trebuie neapărat să scriu

- 40-

Cel puţin o schiţă despre cl, dacă nu mai mult, să zicem o nuvelă, un mic roman... înainte de-a vă face relatările despre *n'mluldnâ‰* mă refer mai mult la apartamentul de aici, trebuie să mă opresc puţin din urcat, căci mă simt obosit. Excelenţă. Nu ştia de ce, dar mă încearcă o oarecare slăbiciune în picioare. Să fie arterele femurale discret înfundate, să aibă ele pereţii nepermis de îngroşaţi, să iau mai serios în calcul, să introduc generos în ecuaţie şi genunchii atinşi de artroză?... Mă mai înţeapă puţin, Mărite Controlor, şi în partea stângă a pieptului, cam în dreptul inimii, cum ar veni. Vă informez că am făcut zeci de E.K.G-un, cu specialişti unul şi unul, câtuşi de puţin aflaţi sub influenţa alcoolului sau a altor substanţe compromiţătoare, şi rezultatele au fost dintre cele mai bune. Am semnale nu tocmai încurajatoare şi de la ochi Parc-ar fi acum două bile ce se rostogolesc alandala prin orbite. Şi, în final, Excelenţă, de ce n-aş lega mica oboseală ce o simt de starea mea de constipaţie, moştenită din moşi-strămoşi de pe timpul când ei luptau cu turcii.. Poate nici nu vă daţi seama ce pacoste poate fi pe capul unui om o astfel de meteahnă. Spre exemplu, străbunicul pe pane paternă, pentru a fi în această problemă în rând cu lumea, mă refer la profesori, farmacişti, profesoare, ofiţeri din regimentele de gardă, dar şi comandanţi de garnizoane, de două ori pe zi, dimineaţa şi seara, bea lapte de ren amestecat cu piersici şi măsline. Bunicul pe linie maternă, tot pentru a avea rezultate bune pe acest segment al sănătăţii, consuma de două-trei ori pe săptămână mai multe felii de torturi foarte vechi, procurate contra cost de la diverse cofetării Din respect pentru tatăl meu, nu vă pot spune cum îşi rezolvă el sâcâitoarea problemă, iar din stimă pentru dumneavoastră, despre felul în care trec, până la urmă, peste numitul obstacol, nu vă pot face destăinuiri nici eu... Dar cu oboseli sau fără, în formă sau nu, să revenim. Excelenţă, din ' QOU la lucru... Apartamentul de la „cinci", două camere, tip

(vagon, confort trei, ocupat de familia Detreabă. Ca oameni. Controlorul meu, îi ghiceşti imediat ce te uiţi la ci. Faţa lui\Victor, prelungi, puţin palidă,

parcă cere palme în supuşenia J CCH> degajă. Dacă vrei să zugrăveşd o fiinţă subalternă, la el

1^ -41-

Trebuie să te opreşti. Iasă impresia că tot timpul îi e frică de ceva: vecini, colegi de serviciu, şefi direcţi şi şefi mult mai mari pe care nu-i vede niciodată. Se teme şi de lumea de pe stradă, mai ales de cei pe care-i simte c-ar fi puţin cu chef. Nuc încă pensionat, dar aşteaptă cu sufletul la gură „tragerea pe dreapta", cum s-ar spune... De un singur lucru însă, nu-i e frică, de moarte, Excelenţă... Când, rar, mai ia câte-un păhărel, spune despre ea... „E ca o bunicuţă ce te duce într-un loc sigur, unde nimeni nu-ţi mai poate face vreun rău". Doamna Livi, soţia lui Victor, c ceea ce-i lipsea acestuia pentru că tabloul universal al „mijlocului", „mediei", „mediocrităţii" să fie complet. Bucătăria curată, praful şters, cămara împărţită pe compartimente (legume, fructe, murături, borcane goale, mături, măturici), preferă muzica populară, serialele, emisiunile cu divorţuri, conflicte casnice, îşi ocroteşte cu tenacitate mărunta slujbă pe care o arc. În cele două camere, Excelenţă, dacă acest lucru v-ar mai putea interesa, mobilă luată pe rate, cu țârâita, înainte, înainte, șuti şi Dumneavoastră când... De „mobil", calculator, nici vorbă, în schimb c ţinut la mare cinste un patefon, care vă spun clar că e folosit, deoarece încă funcţionează. Şi-acum un fel de curiozitate. Vecinii din bloc, imobil, puţinii prieteni pe care îi au, spun că nu arareori, familia Detreabă, când se culcă, îşi pune peste plapumă sau pături, steagul naţional. Cei doi, iubit Controlor, Stimată Funcţie, au un băiat şi-o fată, căsătoriţi, ce le seamănă leit... Şdu acum că în munca mea, cu rapoartele pe etaje, va interveni poate o pauză. Cunosc şi motivul, Controlorul meu şi al atâtor altora, împreună cu familia va pleca într-un meritat concediu de odihnă. Cc-o să-mi faceţi. Mult Stimate, dacă ştiu deja şi unde veţi merge?... într-un oraş frumos, scăldat în soare, în splendorile unui hotel de nouă stele... Excelenţă, veţi avea o cameră la dispoziţie mare cât un teren de baschet sau cât un patinoar. Mobilă din bambus, acaju, perdele din aripi de fluturi, covoare din mustăţi de cămilă. La câteva simple apăsări de buton ferestrele pot să dispară, din pereţi să se audă muzică, aerul să se agite puţin, încât să aveţi senzaţia că sunteţi la un pas de ocean. Tot butoanele pot declanşa televizoare, jocuri de umbre şi lumini, schimbări

- 42-

Benefice ale temperaturii, mişcări ale peştilor din acvarii. În plus de asta, puteţi umbla Îmbrăcat în tătar, chirchr/, polinezian, mexican, haiduc, irlandez, cavaler medieval, japonez. Şi cu cc tacâmuri veţi mânca, din ce farfurii şi, mai ales, ce meniuri. De n-ar fi decât salatele făcute clin peşti abisali, holurile din limbă de pumă şi tot te -ai crede în rai. Am însă o teamă, Excelenţă, în ceea ce priveşte... distracţiile „extreme"... senzaţiile tari, adrenalina, cum spune de-o vreme poporul nostru şi înţelept, dar mai ales modernizat. Mă gândesc la

feluritele salturi în valuri, la provocarea cu tot felul de ţepuşe a rechinilor, la scufundările de adâncime, la căţărările prin palmieri, cocotieri şi la multe altele încă. Şi acum, iubite Controlor al Controlorilor, îmi permit, să nu vă supăraţi, câteva recomandări de bine ce o privesc pe soţia dumneavoastră, Doamna Excelenţă... Să nu stea prea mult la soare pierdută în lecturi ori subtile taifasuri, pentru a nu suferi în grad mare pârleli, pârjoleli, cum vreţi să spuneţi, pe vreo parte a corpului Având picioarele lungi şi subţiri - ca nişte beţe au spus o groază de răutăcioşi -, pentru a evita, mai ales, rupturile de muşchi, să fugă de eforturile mai mari, cum ar fi pedalările prelungi pe biciclete terestre, marine, sau urcările precipitate, mai cu seamă, prin palmieri. Să se joace, Doamnă, dar nu exagerat, cu tumultul de maimuţe mici care din nefericire sunt răutăcioase şi muşcă. Să fie, tot Doamna Excelenţă, foarte atentă la mersul în papuci uşori sau chiar desculţă prin tot felul de desişuri din cauza şerpilor şi a altor târâtoare periculoase. Ar fi, de asemenea, bine pentru EA ca în cazul unor „pariuri extreme" să nu sară, te miri de la ce etaj, pe tot felul de saltele, mai mult sau mai puţin umflate, ce se află jos, pe soL tn sfârşit - iată că isprăvesc cu dădăceala scumpa dumneavoastră soţie să pună între paranteze, în caz că i s-ar ivi posibilitatea, dansurile rituale cu băştinaşii, căci sunt şi ~~yrizante~~ şi niciodată nu poţi fi sigur ce rezultat final vor avea. În cc mă priveşte, voi avea şi eu parte de un concediu, desigur, oar aceasta, ferm am luat hotărârea, numai după ce voi duce la hun sfârşit prezentarea imobilului până la ultimul nivel... WlfkgCţi, feră îndoială, că pentru mine un repaus select ar fi • VJUult decât o fantezie. Voi face o scurtă repriză de relaxare

Rurală. Am şi contractat ceva, cu toaleta, tradiţional, în curte, cu petrecerea nopţii într-un pod cu fân, cu posibilitatea de a asista, în grajd, la mulgerca vacilor şi mai mult ca sigur şi a unor capre. Proprietarii locaţiei, sat Coarnele Caprei, contra unei sume modice, îmi vor asigura, zilnic, trei mese, de unde nu vor lipsi fasolea, mămăliga, varză, ceapă, cartofii, iar ca variaţiune și puţină came. Ca băuturi, pe primele locuri vor fi ţuica şi vinul, ambele preparate în casă. Îmi propun, Excelenţă, ca în timpul concediului meu să nu citesc nimic şi să ascult doar muzică folclorică ce se cântă prin sat. Închei acum cu prezentarea vilegiaturii mele, consolându-mă cu atât de des utilizatul adagiu „Mai rău să nu fie"... Dar destul acum cu vorbele, mult iubit şi stimat Controlor, căci iată, târâş-grăpiş, ajung la *etajul fose* al imobilului în jur, o tăcere de mormânt de ₐparcă „îmbălsămatul" de la trei ar fi luat totul în stăpânirea lui. În casa scărilor e curat ca într-o farmacie şi se simte discret un miros de compot de gutui. Pe uşa liftului, un glumeţ, dar ingenios la combinat linii, a desenat o sanie trasă de un ţap. Ceva mai jos, alte desene de dimensiuni mai mici, cine ştie când şi de ce realizate, înfăţişând capete de animale, ştiulcţi de porumb, un segment de pârâu în spume, un adet spărgând cu pumnul un geam şi o

dansatoare cu sâni extrem de mari. Pe uşa apartamentului scrie „Ion Artistu şi soţia", dar când am pătruns în el - avea patru camere plus dependinţele de rigoare -, am constatat repede că era completamente goL Am strigat în toate felurile, „Domnu Artistu" „Doamna Artistu"..., dar n-am primit niciun răspuns. Mobilierul, Excelenţă, pentru a intra puţin în detalii, era obişnuit, doar pe ici-pe colo apărând câte o piesă mai deosebit! Un scaun cu spătar de pe la începutul secolului, o măsuţă cc-ar fi prezentat, poate, interes pentru vreun colecţionar, un birou care, când îi trăgeai sertarele, aveai impresia că vrea să sară să te muşte. Cum sunt foarte conştiincios în întocmirea rapoartelor, am zăbovit minute bune prin fiecare încăpere, pentru a surprinde vreo notă aparte, particulară. Efortul n-a fost în zadar... în prima cameră, realmente o cutie de chibrituri, dacă-ţi sprijineai fruntea de vreun geam (erau trei în total) te lua în primire senzaţia că te afli

- 44-

Într-un tramvai ce mergea de la sine, fără vatman. Devencai după puţin timp somnolent, dispus la tot felul de concesii. Ajungeai să te întrebi, aşa, pe nepusă masă, care ţi-au fost cele mai mari greşeli săvârşite în viaţă. Doreai exrrcm de mult să redevii copil, să poţi iarăşi mânca torturi, prăjituri, bomboane, mai exact dropsuri, fără să te doară dinţii. Te mai apuca şi ciudă pe geamurile acelea, căci parcă prea dur îţi arătau cum se rup înăuntru, în tine, fără ca tu să ştii, cele mai de preţ fire pe care le ai. Cum se destramă totul acolo! Cea de-a doua încăpere, F.xcelenţă, aflată în continuarea primei, era, curios, energizantă. Iţi venea pur şi simplu, plimbându-re prin ea, dar mai ales stând turceşte pe covoare, să te apuci de zece lucruri deodată. Să construieşti o casă, să schimbi acoperişul unui spital, să înalţi tumul unei biserici cu 20-30 de metri, să faci anexe pentru un grup şcolar, să înlocuieşti uşile vechi ale unei poşte cu altele noi, să pui bazele unui patinoar pentru oameni de toate vârstele şi condiţiile sociale, să începi ridicarea, pentru copii, a unui teatru de păpuşi, în caz că cl, în oraşul tău sau undeva aiurea, în mediul rural, n-ar exista. Te vedeai un gigant, Excelenţă, Înzestrat cu o forţă mitică, un individ ce se naşte o dată la cinci sute de ani... Dar, în acelaşi timp, simţeai în camera de care vorbim şi un lucru extrem de curios. Dacă sub presiunea, ce zic, bombardamentul energiilor, după un anume timp, nu prea lung, nu te apucai de nimic, te lua în primire o sfârşeală, o tulburare a tuturor funcţiilor virale, ca în clipele când dai ochii peste cap pentru săvârşirea marii treceri. Iubit Controlor al Controlorilor, de-aţi şti cât de mult mă bucur că mie, tocmai mie, un profesoraş mărunt, neînsemnat, hărţuit de elevi şi scripte, purtat de ici-colo, aproape de voinţa oricui, i-aţi încredinţat «laminarea în detaliu a imobilului XI - 441, aşa cum figurează ci în documentele ultrasecrete ale oraşului! Dar să intrăm, cătai drumul este încă lung, în camera ce urmează, a treia... Aici, un tablou face figură aparte faţă de mobilele terne cei sunt în preajmă. Un artist

de calitate şi-a depus aici mărturiile. Între betoanele reci ale imobilului, fundalul albastru şi galben, şt roşul discret din partea dreaptă sus, reaprind în privitor speranţe ce păreau până atunci a fi pierdute. Doi copaci rara frunze, sub fiecare dintre ei dormind maimuţe, sugerează şi singurătate, dar şi o tihnă lipsită de primejdii. Pământul cc alternează cu nisipul sugerând un soi de insule lasă impresia că jos, sub ele, în adâncuri, bat inimi puternice, sănătoase. Un fir de păianjen extrem de mărit atârnă de crengile unuia dintre pomi. Parc într-un balans uşor produs nu de vânt, ci de degetele unei mâini ce se vede foarte vag. I^ângă firul de păianjen, cam la jumătatea lui, pluteşte în aer gâtul înjunghiat al unui tigru. Alături de animalul muribund, o fetiţă ce se perpeleşte de căldură, şi o bisericuţă ale cărei alei se lărgesc, pentru ca la o adică să cuprindă tot ce există pe pânză. Eu vă recomand, Excelenţă, să priviţi acest tablou, dar sub nicio formă să nu-1 achiziţionaţi. Lăsaţi-1 să zacă, cu câteva palme mai sus, printre mobilele din care de cine ştie câtă vreme face parte... După ce v-am descris pânza de la 6, poate nu chiar atât de mulţumitor pe cât ar fi trebuit, vă mărturisesc, dar absolut sincer, că nici n-am ştiut până acum ce mare plăcere îţi poate produce o inventariere de genul celei pe care o întreprind în clipa de faţă. Acţiunea în sine îţi dă o siguranţă aparte, ştii că faci ceva folositor, mai ales pentru generaţiile ce vin, că tc adânceşti în marca existenţă ca atare. E emoţionant, deşi n-aş putea să vă spun exact de cc, să ţii în mână o pereche de pantaloni ce au aparţinut altcuiva. Ce-o fi avut arunci şi arunci posesorul lor prin buzunare, când a început nădragilor în cauză să li sc lustruiască turul, când au fost duşi pentru prima dată la un croitor şi cât a costat reparaţia?... Recunosc, sunt amănunte, detalii, să le cauţi cu lupa, dar şi din ele e alcătuit marele munte ce-1 numim viaţă. Dc asemenea. Excelenţă, în cazul de faţă, în investigaţia ce-o fac, sunt ore şi ore când în imobil nu se simte nicio mişcare. Puţin speriat, îţi auzi doar propria respiraţie şi-ţi simţi inima bătându-ţi puternic. Ceva din imensitatea istoriei ţi se dezvăluie atunci. Te gândeşti fără să vrei la vieţuitoarele, multe cu nume aproximative, dispărute în cel mai adânc întuneric, la râurile cc pe drumuri de ceaţă au fost absorbite de gheţuri, de nisipuri, la pădurile ce s-au predat arzând neştiute de nimeni, la nepăsarea pe care natura însăşi, nu de puţine ori, o aşterne peste tot cc a creat. Şi culmea, toate aceste conside*

Cente, pornind, aşa cura v-am spus. Dc la o pereche de pantaloni ce aparţinuseră cine şrie cui, de la o veselă ciobită dintr-o bucătărie oarecare, de la un tablou straniu, abandonat pe peretele unei camere de apartament... Să mă scuzaţi acum, Excelenţă, dar după ce-am făcut puţină filozofie, aş veni c-o-ntrebare. Cum vă simţiţi în concediu Dumneavoastră, Doamna Excelenţă şi ceilalţi apropiaţi, căci pe aici au ajuns mai multe zvonuri...

Se spune, spre exemplu, că Tanti cea Grasă, scuzaţi familiaritatea, una

dintre mătuşile distinsei Doamne Excelenţe, care a acceptat cu greu vilegiatura, ar fi fost muşcată în zone mai delicate ale corpului, în timp ce dormea pe plajă, de un păianjen al locului, ce foarte rar iese din ascunzătorile sale, „TreictătoruT în variantă populară, şi că în momentul de faţă, sub presiunea febrei (sperăm să scadă grabnic), tuşa repetă obsesiv ci, în rolul Ophclici, e pe o mare scenă, aşteptând de la o clipă la alta ridicarea cortinei. Despre unchiul dumneavoastră, arhitectul-şef al oraşului, binecunoscutul „nenea Saşa", de pe urma consumării unor fructe mici, zemoase, cam de dimensiunea unor nuci, se zice că ar scrie poezii, ba chiar poeme lungi despre pescuitul la copcă şi mămăligile făcute în timpul unor excursii din tinereţe. Chiar şi în legătură cu Doamna Excelenţă s-a răspândit zvonul că goleşte de ouă, contrar legilor cc protejează animalele, cuiburile unor păsări rare cum ar fi „papagalii-elice" şi „creţii albi, pitici". Despre dumneavoastră, Excelenţă, se spune doar că din când în când, îngândurat, opriţi pe stradă necunoscuţi şi-i întrebaţi, în engleză, în franceză, dar şi în dialectele lor, dacă eu - mă numiţi atunci Titi - mă ţin serios de treabă cu elaborarea raportului despre blocul BX-44I, cum figurează el în documentele secrete... Da, vă răspund direct şi fără ezitare, Controlor al Controlorilor, că fac tot ceea ce e necesar pentru ca informaţiile ce le veţi primi de la mine referitor la imobil să fie cât mai cuprinzătoare... I-a *ttajiil fapte* ţin să vă spun ci am ajuns foarte greu din cauza unor scări ce parcă erau făcute nu din beton, ci din plastilină. Piciorul se înfunda în ele, urcarea în sine părea mai degrabă o legănare periculoasă decât o ascensiune, în sfârşit, când am ajuns unde trebuia, eram şi obosit, dar şi puţin speriat. I-a acest nivel. Excelenţă, într-un apartament de două camere decomandate, cu o zugrăveală mizeră şi o aerisire aproximativă, locuieşte un cuplu cam ciudat - nume de familie 1 lertha-Hildcbrand. Prenumele lui, Apostol, al ei Veneţia Ana-Maria. Vorbesc mai multe limbi, dar preferinţă au pentru a noastră, deoarece spun că c lipsită de cuvinte, expresii greoaie şi, mai ales, că nu există în ea sudalme, înjurături. Au un copil, e vorba de un băiat, actualmente 15-16 ani, pe care de mic l-au expediat într-o ţară unde curge numai lapte şi miere... Apostol a avut mai multe meserii, îndeletniciri (cred că vocaţiile superioare nu-i lipsesc), dar dacă-1 întrebi nu-şi mai aminteşte de niciuna. Dă din mâini, încearcă să spună ceva, după care, lăsând capul în jos, capitulează. M-am gândit în ceea ce-1 priveşte, Excelenţă, la o amnezie cauzată, probabil, de un şoc, la o îndărătnicie, e drept, cam bizară, în a face dezvăluiri despre propriu-i trecut. Şi totuşi... nu puteam lăsa lucrurile chiar aşa, înecate în ceaţă... După câteva dintre degetele mâinilor, cu accent pe arătător şi inelar, posibil să fi fost, dar asta nici ieri, nici alaltăieri, un instrumentist, poate chiar un mic dirijor. Contraatacul la aceste ipoteze vine imediat din direcţia palmelor cc, prin grosimea lor, sugerează o trecută îndeletnicire de încărcător, aici putând fi vorba de camioane, vagoane, remorci, saci pe la

gospodari. Pentru a sintetiza lucrurile, Excelenţă, după întreaga înfăţişare a subiectului nostru, după gesturi, priviri absente sau, dimpotrivă, avide de detalii, după oftaturi, suspine dar şi respiraţii calme, putem întocmi o listă de foste ocupaţii din care nu ar trebui să lipsească profesoratul, actoria, supravegherea, poate chiar dirijarea circulaţiei feroviare, pe zone restrânse, desigur, şo fătul, cu predilecţie pe drumuri de ţară, păzirca unor păduri, munca în agricultură sau construcţii. Ciudăţenia ciudăţeniilor o întâlnim insă, distins Controlor al Controlorilor, la soţia lui Apostol doamna Veneţia Ana-Maria... E o femeie de statură potrivită, cu mâini scurte şi cu un gât gros ca un burlan. Printre piesele de mobilă, mai mult sau mai puţin onorabile, se mişcă destul de

- 48-

Greoi. Ordinea care exista în casă se menţine absolut de la sine. Deretici prin apartament, ocazional, fără niciun avânt. Iese rar în stradă, dacă cineva o salută răspunde amabil, dar în ipoteza că un „X" cunoscut se face că n-o vede, nu pune ofensa la suflet şi nu caută explicaţii pentru întâmplare. Nu prea doreşte justificări pentru situaţiile din jur. Cenuşiul vieţii n-o deranjează, ba dimpotrivă, pare a-l strânge cu dragoste la piept. Când plouă apăsat, monoton, deschide geamurile şi fără a scoate o vorbă priveşte îndelung în afară. Excelenţă, îndrăznesc să vă spun că cine ştie cât de cât să desluşească chipul omenesc îşi dă repede seama dl doamna Veneţia a avut cu adevărat un trecut. Din surse sigure, dar pe care nu pot pentru moment nici chiar dumneavoastră să vi le dezvălui, sunt în măsură a vă spune ce s-a petrecut cu ea. Părinţii ei adoptivi, oameni fără mari pretenţii cultuial-intelectuale, şi-au dat seama, încă înainte de-a merge la şcoalft ci fetiţa avea o voce cu totul ieşită din comun. Cineva de la Opera din orăşelul în care familia locuia atunci a prins de veste despre calităţile vocale ale micuţei şi a ascultat-o. Şi-a dat seama ci avea înainte i o viitoare soprană de coloratură. În paralel cu şcoala, evident neglijată, Veneţia şi-a început lecţiile de canto cu una dintre cele mai bune profesoare din localitate. Ore gjxie de lucru, de perfecţionare, si bemol urî, do diez-uri, luate de sute de ori. Apoi deprinderea respiraţiei atât de necesad dificilelor interpretări. Şi nu în ultimul rând elemente, nici ele uşoare, de joc actoricesc. La nici douăzeci de ani, în cadrul unui recital, a făcut furori, dând noi valenţe unor arii de coloratură extrem de pretenţioase precum „Luciul stelelor", JLacul adormit", „Iubirea-mi se stinge", „Tăcută lângă tine sufăr". * Au urmat imediat turnee peste tot în lume. Era pe atunci înalţi, supli, frumoasă, cum rar îţi este dat să vezi. Nu vă mai spun ci banii şi cererile în căsătorie veneau din toate părţile. Pretutindeni în lume afişele sunau cam aşa... „Clipe unice de viaţi astăzi, la Operă, Veneţia"... „Trilurile păsărilor", în interpretarea divină a Veneţiei",... „Veneţia din nou vi vindecă, vt salvează sufletele în..." etc... etc... Cred că înţelegeţi, Hxcdenţă, ci pentru ea se deplasau pe tot globul,

- 49-

Cu avioane, trenuri, vapoare, maşini, autocare, marii tenuri, baritoni, başi, orchestrele cele mai renumite, corurile faimoase, cei mai costisitori dirijori şi regizori de scenă... Şi dintr-odată, surpriza... Şi-a reziliat toate contractele, a donat bani unor ţări în curs de dezvoltare şi, stupoare, s-a dus de una singură să cânte, aceleaşi minunăţii, prin diverse sate, dar nu din alte ţări, ci, în exclusivitate, de pe la noi. A avut auditoriu şi aici, oameni simpli, cinstiţi, urcându-sc pe movile, pe garduri, pe acoperişuri, pentru a reuşi s-o asculte. După un timp, din raţiuni nedate în vileag, a dezavuat şi această soluţie şi o vreme s-a apucat să interpreteze, dar parcă mai frumos decât niciodată, pe câmpuri, nu înainte de-a se convinge că sunt cu desăvârşire pustii. La vreo două-trei luni de la debutul relaţiei artistice cu câmpia, vocea şi-a pierdut-o, şi la o partidă de prăşit, în apropierea unuia dintre satele pe unde cântase, 1-a cunoscut, ca o persoană absolut obişnuită, pe actualul ci soţ, pe Apostol. S-au plăcut, //* *eoup de joudrty* s-au căsătorit, au un băiat despre care ştiţi unde se află, şi-au cumpărat la etajul şapte din imobilul BX-44i apartamentul pe care l-am cercetat pentru raportul ce trebuie să-1 întocmesc pentru dumneavoastră. Şi acum, Excelenţă, după toate frământările, emoţiile, eforturile, în sfârşit, etapa finală a lucrării mele, *etajele* care se zice că ar mai fi rămas, *opt, nouă* ~cte.* Nu ştiu de ce, dar dacă până aici totul mi s-a părut a fi un simplu urcuş, de-acum înainte simt că trebuie să mă confrunt cu o adevărată ascensiune. Când privesc în jos, realmente mi clatin din pricina înălţimii la care mă aflu. Ceea cc dă acestei porţiuni a imobilului un aer aparte c tocmai tăcerea, Excelenţi Ştiţi că Evul Mediu ne-a lăsat ca moştenire câteva păduri în care din zorii epocii moderne nimeni n-a mai intrat. Mari poeţi p scriitori şi-au imaginat însă tăcerea care trebuie să fie acolo. Cuvintele nu pot s-o descrie, simţurile, din fericire, prindl ftrâme din teribila ci realitate. Să ştiţi, mărite Controlor sil Controlorilor, că aşa ceva e şi aici. În liniştea cc mă înconjoaffl acum, şi pe care-o „văd" ca pe un val negru-ncremenit, surt| depuse straturi din pacea mormintelor, a miilor de frunze ce s-aj fundă în pământ, a ruinelor ce-au ieşit de mult din grijile lufliîj|

- 50-

Doar atunci, Excelenţă, când noi, toată familia, cu nu ştiu câte decenii în urmi, am stat la căpătâiul bunicii mele dinspre mamă, am mai resimţit o tăcere asemănătoare. Chipul bătrânei parcă se lăţite semănând cu o piaţă. Ne venea la toţi să fugim, sau măcar, ficându-ne mici, să ne ascundem în obiectele din casă... ceasuri, instrumente muzicale, cutii cu tacâmuri, pahare, geamantane lăsate prin diverse colţuri ale camerelor... Şi mai e ceva, vă rog să mă credeţi... când privesc în sus, spre etajele ce mai trebuie cercetate, cineva parcă pune pe întreaga- mi fiinţă un clopot de-ntuneric. Te afunzi în ceva moale, adormitor, un fel de tub, fi nu mai ştii dacă mergi, stai pe loc, urci sau cobori. Tăcuta fi întunericul, mărite Controlor al Controlorilor, v-aţi confruntat vreodată

cu ele?... Dar iată că în neglijenţa mea era să ât~ v-am vorbit despre multe, dar nu v-am spus niciun cuvfat despre scările pe care cel puţin până la „zece" trebuie să le iafcîn piept... Sunt speciale, Excelenţă, n-au nimic de-a face tu nisipul, pietrişul, cimentul, nici vorbă, un specialist, anume pentril ţara asta, pentru acest imobil, le-a Acut din coji de cartofi* portocale, sâmburi de alune, de nuci, puf de păpădie, nervuri de frunze, petale de flori. Trebuie să calci pe ele, cum ai păşi pe propria-ţi inimă... încet.. încet... iar jos, sub tine..., e hăul...

(— Ştiam cu toţi că e acolo sus, unde cu adevărat e greu. Poate fel începuse urcuşul, poate încă nu, când s ă auzit acel... „Tatăl Nostru care-Le eşti în ceruri[1]'... Noi, colocatarii, îl aşteptăm să revină cu documentele, cu rezultatele. Iar pentru articolele dumneavoastră să notaţi că acum câteva seri cineva s-a prelin* pe lângă uşa mare de la intrare. Posibil să fi fost chiar Excelenţa Sa...).